

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

วิทยานิพนธ์

ของ

อามील รักชาติ

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

กุมภาพันธ์ 2557

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

**THE PARTICIPATION IN EDUCATION MANAGEMENT OF BASIC SCHOOL BOARD
IN KUMAUNG DISTRICT UNDER BURIRAM PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 4**

Armeen Rukchart

**A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Education Program in Educational Administration**

February 2014

Copyright of Buriram Rajabhat University

ชื่อเรื่อง	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4		
ผู้วิจัย	อามิล รักษาติ		
ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรวงวิวัฒน์	ที่ปรึกษาหลัก	
	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์	ที่ปรึกษาร่วม	
ปริญญา	ครุศาสตรมหาบัณฑิต	สาขาวิชา	การบริหารการศึกษา
สถานศึกษา	มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์	ปีที่พิมพ์	2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ประจำปีการศึกษา 2550 จำนวน 210 คน จำแนกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนประถมศึกษา 17 โรงเรียน จำนวน 136 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 6 โรงเรียน จำนวน 74 คน โดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามมี 3 ลักษณะ ได้แก่ แบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ และแบบคำถามปลายเปิด มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .967 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และเปรียบเทียบรายคู่ตามวิธีของเชพเพ

ผลการวิจัยพบว่า

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
จำแนกตามระดับการศึกษาพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ
ไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
จำแนกตามประเภทของโรงเรียนพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า
ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

4. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
จำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้าน
การจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายคู่พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า
ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนมากที่สุด 3 อันดับได้แก่ 1) ควรรับฟังการเสนอแนะและ
ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจ
ที่ตรงกัน 2) ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณ
เพื่อดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน และ 3) การกำกับ ติดตามผลการดำเนินการใช้ทรัพยากร
ทางการศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้นตามลำดับ

TITLE	The Participation in Education Management of Basic School Board In Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4		
AUTHOR	Armeen Rukchart		
ADVISORS	Assistant Professor Dr. Sanguan Songwiwat	Major	Advisor
	Assistant Professor Dr. Nitaya Banprasit	Co	Advisor
DEGREE	Master of Education	MAJOR	Educational Administration
SCHOOL	Buriram Rajabhat University	YEAR	2014

ABSTRACT

This research aimed to study and compare the opinions about the participation in education management of basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational levels, school types, and school sizes. The samples were 210 basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, divided into 136 basic school board from 17 primary schools and 74 basic school board from 6 opportunity extension schools. They were selected through the table of Krejcie and Morgan, and multi-stage random sampling. The research instrument was a 3-part questionnaire, including checklist, 5-rating scale, and open-ended form with the reliability of .967. The statistics used to analyze the data were percentage, mean, standard deviation, and the hypotheses were tested by independent samples t-test, one-way ANOVA and Scheffe' method.

The results were as follows :-

1. The level of participation in education management of the basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4 both in overall and each aspect was at a high level.
2. The comparison of the participation in education management of basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by educational levels in overall was not different. When considering each aspect, it was found that school curriculum development was statistically significant difference at .01 level while the rest aspects were not different.

3. The comparison of the participation in education management of basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by school types in overall was not different. When considering each aspect, it was found that resources procurement for education, utilization provision from school assets were statistically significant difference at .05 level while the rest aspects were not different.

4. The comparison of the participation in education management of basic school board in Kumaung District under Buriram Primary Educational Service Area Office 4, classified by school sizes in overall was not different. When considering each aspect, it was found that education development plans making of schools was statistically significant difference at .05 level. Also, when considering each pair, it was found that the opinions of basic school board between the small and medium schools was statistically significant difference at .05 level in which the mean score of the opinion of basic school board in medium school was higher than the other school sizes while the rest aspects were not different.

5. The suggestions about the participation in education management of basic school board with the three highest percentages were : 1) There should listen to the suggestions and opinions of basic school board in order to determine the variety of school rules and conditions for understanding, 2) There should invite the basic school board to attend the meeting in accordance with the plans for budget allocation to implement the school projects, and 3) There should monitor and follow up the educational resources implementation which give the basic school board to take more action according to their roles, respectively.

ประกาศคุณูปการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือเป็นอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ประสิทธิ์ สุวรรณรักษ์ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ประธาน กรรมการ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิตยา บรรณประสิทธิ์ ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ร่วม และดร.เบญจพร วรรณปลั่งภัก กรรมการ สอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้คำปรึกษา แนะนำ ในการแก้ไขข้อบกพร่อง และเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดมา โดยตลอด ผู้วิจัยมีความซาบซึ้ง ประทับใจเป็นอย่างยิ่ง และขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ นายบรรหาญ บุญจันทร์ ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านโนนเจริญ สำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 นายมนตรี นันโซ ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียน บ้านโนนเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 และนายกนกศักดิ์ ชัยสมักร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านสวายสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญ ในการตรวจสอบคุณภาพแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์ เขต 4 ที่ให้ความอนุเคราะห์ให้ข้อมูลเพื่อการวิจัย

ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นสาขาวิชาการบริหารการศึกษา รุ่น 19 หมู่ 3 ทุกท่านที่คอยให้ กำลังใจให้การสนับสนุนแก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด คุณค่าและประโยชน์อันพึงมีจากวิทยานิพนธ์ฉบับ นี้ผู้วิจัยขอมอบให้บุพการี ครอบครัวและผู้มีอุปการคุณทุกท่านที่ได้สร้างพื้นฐานการศึกษาและ สร้างทักษะให้แก่ผู้วิจัยตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน

อามิต รัชชาติ

สารบัญ

	หน้า
หน้าอวมติ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ง
ประกาศคณูปการ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพประกอบ	ฎ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	3
ความสำคัญของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	9
แนวคิดและหลักการในการมีส่วนร่วม	10
ความหมายของการมีส่วนร่วม	10
ความสำคัญของการมีส่วนร่วม	14
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม	16
ลักษณะการมีส่วนร่วม	16
ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม	20
รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมใน โรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน....	22
ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน	24

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	27
ที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	27
การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ	28
องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	29
ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	32
อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	33
บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	34
บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วม กับสถานศึกษา.....	36
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	40
งานวิจัยในประเทศ.....	40
งานวิจัยต่างประเทศ.....	43
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	46
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	46
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	47
ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ.....	49
การเก็บรวบรวมข้อมูล	50
การวิเคราะห์ข้อมูล	50
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	51
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	53
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	54
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	83
สรุปผลการวิจัย.....	85
อภิปรายผล.....	86
ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวก.....	99
ภาคผนวก ก	
หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล.....	100
ภาคผนวก ข	
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	106
ภาคผนวก ค	
ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	115
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	117

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
2.1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	37
3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	47
3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน.....	47
4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน.....	54
4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน ...	55
4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	56
4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดตั้งงบประมาณ และรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ	57
4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ.....	59

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
4.6	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยรวมและรายชื่อ	58
4.7	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมและรายชื่อ	61
4.8	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายชื่อ	62
4.9	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	63
4.10	คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายชื่อ	64

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.11 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยรวมและรายข้อ.....	65
4.12 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมและรายข้อ.....	66
4.13 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	67
4.14 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	68
4.15 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประเภทโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	69
4.16 คำเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจำแนกตามประเภทโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	70

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจำแนกตาม โรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	72
4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจำแนกตาม โรงเรียนขนาดกลาง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	73
4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐานจำแนกตาม โรงเรียนขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4	74
4.20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน	75
4.21 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	77
4.22 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน	78

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
4.23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียน ในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เป็นรายคู่ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตาม ขนาด โรงเรียน.....	80
4.24 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4.....	80

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
2.1 ผลการมีส่วนร่วมในองค์กร.....	11
2.2 ระดับความผูกพัน.....	12

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การเรียนรู้จะช่วยพัฒนาคนทั้งด้านร่างกายและจิตใจให้มีคุณภาพ มนุษย์และธรรมชาติสร้างแหล่งเรียนรู้ที่จะช่วยให้สามารถเรียนรู้ได้ตลอดชีวิต และเกิดการเรียนรู้อย่างหลากหลายตามความต้องการของทุกเพศ ทุกวัย ทุกเวลา ทุกสถานที่โดยไม่จำกัด ในปัจจุบันที่เป็นยุคโลกาภิวัตน์การรับรู้ข่าวสาร ข้อมูลเรื่องราว ความก้าวหน้าเป็นไปอย่างรวดเร็วและทันสมัย จึงทำให้ต้องมีการพัฒนาคนไทยให้เป็นผู้ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน ทันโลก ทันเหตุการณ์ เพื่อสามารถปรับเปลี่ยนตัวเองให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นโรงเรียนในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนต้องอาศัยชุมชนในการพัฒนาในด้านต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้ และในขณะเดียวกันโรงเรียนควรจะเชื่อมต่อชุมชน โดยการพัฒนาให้ความรู้แก่ชุมชน และการบริการในด้านต่าง ๆ ของโรงเรียน ให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของบุคคลในชุมชน โดยการพัฒนาแหล่งเรียนรู้สู่ชุมชน

การบริหารจัดการศึกษาในระดับโรงเรียน หรือในสถานศึกษาของประเทศไทย นับได้ว่ายังมีปัญหาและอุปสรรคค่อนข้างมาก รุ่ง แก้วแดง (2540 : 245 - 249) ได้กล่าวถึงปัญหาของการศึกษาไทยไว้ ดังนี้คือปัญหาการรวมอำนาจสู่ส่วนกลาง สถานศึกษาทุกแห่งไม่ว่าอยู่ที่ไหนของประเทศ ต้องขึ้นตรงต่อกรมหรือสำนักงานกลางซึ่งเป็นนิติบุคคล สถานศึกษาไม่มีอำนาจในการบริหารตนเองทั้งด้านวิชาการ บุคลากรและงบประมาณ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ชุมชน ผู้ปกครอง และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่ค่อยมีบทบาทในการจัดการศึกษา การเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับวิถีชีวิตของคนในท้องถิ่น

กระทรวงศึกษาธิการมีนโยบายการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา โดยให้ท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ซึ่งการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกับการจัดการศึกษาในชุมชน คือการที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามาเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน โดยร่วมกันกำหนดแนวทางในการจัดการศึกษา การจัดทำธรรมนูญโรงเรียน การร่วมดำเนินการ โดยการสนับสนุนให้ความร่วมมือในการจัดการศึกษา การร่วมติดตามประเมินผล การดำเนินการเสนอแนะให้ข้อคิดเห็นปรับปรุงผลการดำเนินงาน การตรวจสอบการดำเนินงานของโรงเรียน และการร่วมรับผิดชอบการจัดการศึกษาของชุมชน (กระทรวงศึกษาธิการ. 2543 ก : 13)

ปัจจุบันมีหลายประเทศได้ตระหนักถึงปัญหา และผลกระทบด้านการบริหารจัดการศึกษา ได้มีการเคลื่อนไหวในการนำแนวคิดในการบริหารสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และการกระจายอำนาจทั้งในด้านหลักสูตร งบประมาณ และบุคลากรทางการศึกษา มาใช้อย่างกว้างขวางขึ้น สำหรับประเทศไทยมีการจัดทำพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญที่ก่อให้เกิดการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาเป็นอย่างมากและระบุไว้ในหมวดที่ 5 ว่าด้วยการบริหารและจัดการศึกษา โดยเฉพาะในมาตรา 39 ได้กำหนดให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาทั้งในด้านงานวิชาการ ด้านงบประมาณ การบริหารบุคลากร และการบริหารทั่วไป ไปยังคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานการศึกษาแต่ละเขต พื้นที่ และสถานศึกษาโดยตรง โดยที่หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามกฎกระทรวง นอกจากนี้ในมาตรา 40 ยังกำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของแต่ละสถานศึกษาทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542)

จากความเป็นมาและความสำคัญจะเห็นได้ว่า บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการจัดการศึกษาแบบมีส่วนร่วมตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แสดงให้เห็นว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทสำคัญในการบริหารงานของสถานศึกษาในด้าน ๆ แต่ในทางปฏิบัตินั้นจากประสบการณ์ของผู้วิจัยในฐานะความเป็นครูผู้สอน ซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมาตลอดกลับพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีบทบาท และมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาค่อนข้างน้อย ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อใช้เป็นแนวทางสำหรับผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องในการกำหนดนโยบายและหาแนวทางส่งเสริมการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อให้การจัดการศึกษาของโรงเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน
3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

1. ทำให้ทราบระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. ผลของการวิจัยสามารถนำมาเป็นแนวทางในการกระตุ้นให้เกิดการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ร่วมกับเขตอื่น ๆ

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตของการวิจัย ดังนี้

1. ขอบเขตของเนื้อหา

การวิจัยในครั้งนี้มุ่งศึกษา การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ในกรอบของภาระหน้าที่ 10 ด้าน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 9 - 12)

- 1.1 ด้านการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา
- 1.2 ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา
- 1.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
- 1.4 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอน
ที่เหมาะสม
- 1.5 ด้านการออกระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมาย
กำหนด
- 1.6 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน
- 1.7 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
ของสถานศึกษา
- 1.8 ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 1.9 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน
- 1.10 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานูร์รัมย์ เขต 4
ปีการศึกษา 2556 ซึ่งมี 49 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 459 คน จำแนกเป็น

2.1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนประถมศึกษา 32 โรงเรียน
จำนวน 294 คน

2.1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนขยายโอกาส
ทางการศึกษา 17 โรงเรียน จำนวน 165 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.1.1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนด
ขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 609 ;
อ้างถึงใน พิสนุ พงศ์ศรี. 2551 : 109) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 210 คน แล้วทำการสุ่มแบบ
หลายชั้นตอน (Multi - stage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรต้น

3.1.1 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ต่ำกว่าปริญญาตรี
- 2) ปริญญาตรีขึ้นไป

3.1.2 ประเภทของโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) โรงเรียนประถมศึกษา
- 2) โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3.1.3 ขนาดของโรงเรียน จำแนกเป็น

- 1) ขนาดเล็ก
- 2) ขนาดกลาง
- 3) ขนาดใหญ่

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ

สถานศึกษา ประมวลเป็นภาระหน้าที่ 10 ด้าน

นิยามศัพท์เฉพาะ

นิยามศัพท์เฉพาะนี้ ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของข้อความและกลุ่มคำที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้บุคคลที่ได้รับการแต่งตั้งให้มาเป็นตัวแทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า และ ผู้ทรงคุณวุฒิ ได้เข้ามามีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินงาน ด้านผลประโยชน์ และด้านการประเมินผล

2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง กระบวนการการมีส่วนร่วมที่สำคัญที่จะช่วยพัฒนาการศึกษาให้ตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดเล็ก หากชุมชนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนทรัพยากรการศึกษา รวมถึงการเชิญผู้ปกครองที่มีความรู้และมีเวลาว่างมาเป็นวิทยากรให้ความรู้ด้านวิชาการ ด้านภูมิปัญญากับบุตรหลาน ย่อมเกิดผลดีทั้งต่อโรงเรียนที่ได้บุคลากรเพิ่ม ส่วนผู้ปกครองย่อมภาคภูมิใจที่ได้สอนบุตรหลานในโรงเรียน รวมถึงนักเรียนที่จะมีความเคารพและนับถือในตัวผู้ปกครองเพิ่มมากขึ้น ซึ่งเป็นการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนจำแนกตามภาระหน้าที่ 10 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของโรงเรียนวางแผนการใช้อาคาร สถานที่จัดแหล่งเรียนรู้จัดกิจกรรมวันสำคัญและกิจกรรมเพื่อพัฒนาวิชาชีพ รวมทั้ง ประชาสัมพันธ์ผลงานของสถานศึกษา

2.2 ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนการใช้เงินของสถานศึกษา จัดหาเงิน จัดซื้อ จัดจ้าง วัสดุ ครุภัณฑ์ ติดตามการใช้งบประมาณ และจัดทำรายงานผลการใช้เงินของสถานศึกษา

2.3 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนชุมชนและท้องถิ่น โดยการวิเคราะห์หลักสูตรสภาพแวดล้อมและประเมินสภาพของสถานศึกษาการจัดทำโครงสร้างหลักสูตรและสาระต่าง ๆ ตลอดจนการนำหลักสูตรไปใช้ในกระบวนการจัดการเรียนการสอนและพัฒนาปรับปรุงหลักสูตรตามความเหมาะสม

2.4 ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม หมายถึง การมีส่วนร่วมในรูปแบบวิธีการจัดการเรียนการสอนของครู และการจัดการศึกษาของโรงเรียนรวมทั้งการส่งเสริมการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ทั้งในและนอกสถานศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนเกิดองค์ความรู้

2.5 ด้านการออกระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดหมายถึงการมีส่วนร่วมในการออกกฎระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานต่างๆภายใน โรงเรียนตามที่กฎหมายกำหนดไว้

2.6 ด้านการกำกับติดตามประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามแผนงาน โครงการที่โรงเรียนได้จัดขึ้น รวมทั้ง การส่งเสริมควบคุมดูแลประสานงานประเมินผลการปฏิบัติงานต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีความราบรื่นและมีประสิทธิผลและนำปัญหาอุปสรรคไปพัฒนาเพื่อหาแนวทางดำเนินงานที่ดีต่อไป

2.7 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในการจัดหางบประมาณ แหล่งเงินทุน สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการศึกษาและกระบวนการบริหารจัดการใน โรงเรียน รวมทั้งการมีส่วนร่วมในการจัดหาผลประโยชน์รายได้ต่าง ๆ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา

2.8 ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาส่งเสริมผู้เรียน กระบวนการบริหารจัดการอย่างเป็นระบบ การพัฒนาบุคลากร วิชาการ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพความมุ่งหวัง

2.9 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการประสานความร่วมมือ การบริการให้ความรู้ คำปรึกษา เสริมสร้างความคิด เทคนิค ทักษะวิชาการแก่ชุมชน เพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพและคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมวิชาการของสถานศึกษา รวมทั้งการประสานความร่วมมือกับบุคคล ชุมชน องค์กรหน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

2.10 ด้านการ ปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ การรับทราบความเป็นมาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความจำเป็นและความเหมาะสมในการช่วยเหลือกิจกรรมของสถานศึกษา

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกและแต่งตั้งให้ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานระดับประถมศึกษา และขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนซึ่งเป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานภายนอกโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยผู้ปกครอง นักเรียน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตัวแทนศิษย์เก่า และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งเป็นไปตามสัดส่วนที่กำหนด ดังนี้

3.1 ผู้แทนผู้ปกครอง

3.2 ผู้แทนครู

3.3 ผู้แทนองค์กรชุมชน

3.4 ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.5 ผู้แทนศิษย์เก่า

3.6 ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่

3.7 ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ

3.8 ผู้บริหาร โรงเรียนหรือผู้บริหารสถานศึกษา

4. ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ได้แบ่ง ดังนี้

4.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี

4.2 ปริญญาตรีขึ้นไป

5. ประเภทของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนออกเป็นประเภทตามระดับการศึกษาที่เปิดสอน จำแนกเป็น

5.1 โรงเรียนประถมศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-2 คือจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6

5.2 โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา หมายถึง โรงเรียนที่จัดการศึกษาระดับช่วงชั้นที่ 1-3 คือจัดการศึกษาชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ถึงชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

6. ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การจำแนกโรงเรียนออกเป็นขนาดต่าง ๆ โดยใช้จำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งตามสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกเป็น

6.1 โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนตั้งแต่ 1-120 คน

6.2 โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121-300 คน

6.3 โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยต้องการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ได้นำเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามประเด็นสำคัญ ดังนี้

1. แนวคิดและหลักการในการมีส่วนร่วม
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
 - 1.4 ลักษณะของการมีส่วนร่วม
 - 1.5 ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม
 - 1.6 รูปแบบการบริหารงานแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
 - 1.7 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.1 ที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.2 การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ
 - 2.3 องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.4 ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.5 อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.6 บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
 - 2.7 บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วม

กับสถานศึกษา

3. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 3.1 งานวิจัยในประเทศ
- 3.2 งานวิจัยต่างประเทศ

แนวคิดและหลักการในการมีส่วนร่วม

ความหมายของการมีส่วนร่วม

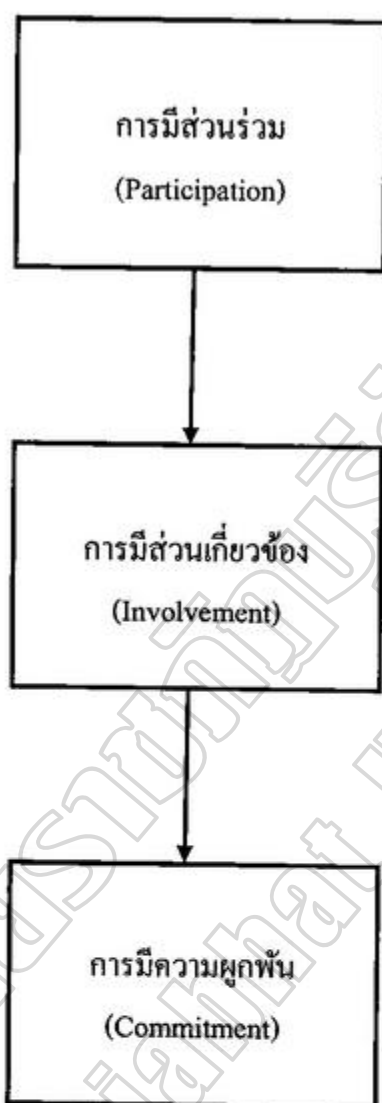
การมีส่วนร่วมก่อให้เกิดผลดีต่อการขับเคลื่อนองค์กรหรือเครือข่าย เพราะมีผลในทางจิตวิทยาเป็นอย่างยิ่ง กล่าวคือผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมย่อมเกิดความรู้สึกภาคภูมิใจที่ได้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหาร สำหรับความหมายของการมีส่วนร่วม ได้มีผู้ให้ความหมายที่หลากหลาย และมีความแตกต่างกันไปตามความเข้าใจ และประสบการณ์ของแต่ละบุคคล ดังนี้

กวิน เสือสกุล (2546 : 20) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับการจัดการศึกษาไว้ว่า หมายถึง การที่ผู้ปกครองเอาใจใส่เลี้ยงดูและให้การศึกษาเล่าเรียน การเรียนการสอนให้ความสำคัญและมีส่วนร่วมตัดสินใจ วิเคราะห์ แก้ไขปัญหา คัดเลือกผู้บริหาร และสนับสนุนกระบวนการจัดการเรียนการสอนร่วมกับชุมชนและโรงเรียน พร้อมเข้าร่วมเป็นอาสาสมัครช่วยเหลือในกิจกรรมต่าง ๆ ในโรงเรียนและชุมชน

พิสิฏ์ ถานุตรี (2546 : 17) ได้กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้าไปดำเนินการร่วมกันจนเกิดความผูกพันต่อสมาชิกและองค์กร เพื่อเกิดผลต่อตนเองและองค์กร

พิสุทธิ์ วรณัตตศิริ (2546 : 38) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมในการคิด การตัดสินใจ ดำเนินงาน และประเมินผลให้ตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ โดยมีส่วนร่วมในความรับผิดชอบต่อการกระทำนั้น ๆ ในชุมชนที่อาศัยอยู่

ชุมพล ศรีชมพู (2549 : 40 ; อ้างอิงจาก เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. 2537 : 182 - 183) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม (Participation) ว่าเป็นการที่บุคคลหรือคณะบุคคลเข้ามาช่วยเหลือกันสนับสนุนทำประโยชน์ในเรื่องต่าง ๆ หรือกิจกรรมต่าง ๆ อาจจะมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจหรือกระบวนการบริหารประสิทธิผลขององค์กรขึ้นอยู่กับการรวมพลังของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับองค์กรนั้น ในการปฏิบัติภารกิจให้บรรลุเป้าหมายวิธีการหนึ่งของการรวมพลังความคิดสติปัญญา คือการให้มีส่วนร่วมการให้บุคคลมีส่วนร่วมในองค์กรนั้น บุคคลจะต้องมีส่วนเกี่ยวข้อง (Involvement) ในการดำเนินการหรือปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ที่เป็นผลให้บุคคลนั้นมีความผูกพัน (Commitment) ต่อกิจกรรมและองค์กรในที่สุดซึ่งแสดงไว้ตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2.1 การมีส่วนร่วมในองค์การ

ชุมพล ศรีชมภู (2549 : 41 ; อ้างถึงในเอกชัย กิ่งสุพันธ์. 2538 ก : 18) ได้ให้ความหมายของการบริหารแบบมีส่วนร่วมหมายถึงรูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกการประชุมหรือตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกันโดยแสดงถึงระดับความผูกพันให้เห็นด้วยชัดเจน ตามภาพประกอบ ดังนี้

ภาพประกอบ 2.2 ระดับความผูกพัน

ยูวัฒน์ วุฒิเมธี (2534 : 67) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจการร่วมปฏิบัติ และการร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่างๆอันมีผลกระทบมาถึงตัวประชาชนเอง

เอกชัย กิ่งสุพันธ์ (2538 ก : 237) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง รูปแบบของความเกี่ยวข้องผูกพันร่วมกัน (Involvement) ของสมาชิกในการประชุมหรือเพื่อตัดสินใจและควบคุมการทำงานร่วมกัน

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : 17) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชน ไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อมในลักษณะของการรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

จินตนา กิตติสยาม (2544 : 10) ได้สรุปความหมายของการมีส่วนร่วมของปีเตอร์ โอคเลย์ และเดวิด มาสเคน หลายประเด็น ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม คือ การพิจารณาการมีส่วนช่วยเหลือโดยสมัครใจโดยประชาชนต่อโครงการใดโครงการหนึ่งของโครงการสาธารณะต่างๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการพัฒนาชาติ แต่ไม่ได้หวังว่าจะให้ประชาชนเปลี่ยนแปลงโครงการหรือวิจารณ์เนื้อหาของโครงการ
2. การมีส่วนร่วมความหมายที่กว้าง หมายถึง การให้ประชาชนในชนบทรู้สึกตื่นเต้นเพื่อที่จะทราบถึงการรับความช่วยเหลือและตอบสนองต่อโครงการพัฒนาขณะเดียวกันก็สนับสนุนความคิดริเริ่มของคนในท้องถิ่น
3. ในเรื่องของการพัฒนาชนบทนี้การมีส่วนร่วม คือการให้ประชาชนเข้ามาเกี่ยวข้องกระบวนการตัดสินใจ กระบวนการดำเนิน โครงการและร่วมรับผลประโยชน์จากโครงการพัฒนา นอกจากนี้ยังเกี่ยวข้องกับความพยายามที่จะประเมินผลโครงการนั้นด้วย
4. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนานั้นอาจเข้าใจอย่างกว้าง ๆ ได้คือ การที่ประชาชนเข้าร่วมอย่างแข็งขันในกระบวนการตัดสินใจต่างๆ ในเรื่องที่มีผลกระทบต่อเขา

5. การมีส่วนร่วมในชุมชน หมายถึง การที่ประชาชนมีสิทธิและหน้าที่ที่จะเข้าร่วมแก้ไขปัญหาทางสุขภาพของเขา มีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะตรวจสอบความจำเป็นเรื่องสุขภาพอนามัย การระดมทรัพยากรท้องถิ่นและเสนอแนะทางแก้ไขใหม่ ๆ เช่นเดียวกับการก่อตั้งและดำรงรักษาองค์กรต่าง ๆ ในท้องถิ่น

6. การมีส่วนร่วมนั้นจะต้องเป็นกระบวนการดำเนินงานอย่างแข็งขัน หมายถึง บุคคลหรือกลุ่มที่มีส่วนร่วมนั้นได้เป็นผู้มีความคิดริเริ่มและได้มุ่งใช้ความพยายามตลอดจนความเป็นตัวของตัวเองที่จะดำเนินการตามความคิดริเริ่มนั้น

7. การมีส่วนร่วม คือ การที่ได้มีการจัดการที่จะใช้ความพยายามที่จะเพิ่มความสามารถที่จะควบคุมทรัพยากรและระเบียบในสถาบันต่าง ๆ ในสภาพสังคมนั้น ๆ ทั้งนี้โดยที่กลุ่มดำเนินการและความเคลื่อนไหวที่จะดำเนินการนี้ไม่ถูกควบคุมโดยทรัพยากรและระเบียบต่าง ๆ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 88 - 90) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา โดยสถานศึกษาสามารถเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองและชุมชนจัดสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และกำกับ ติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา
2. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การสร้างความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชนเป็นยุทธศาสตร์ที่จำเป็นอย่างยิ่ง ผู้บริหารและบุคลากรในสถานศึกษาคควรระลึกถึง ซึ่งมีหลัก 10 ประการ คือ 1) สร้างความศรัทธาและความเชื่อมั่นต่อชุมชน 2) ฝึกให้เป็นคนใจกว้างและมีจิตสาธารณะ 3) ตระหนักในสิ่งที่จำเป็นและขาดแคลน ไม่วางเฉยทุกอย่างทำได้หากตั้งใจทำ 4) ต้องหมั่นสร้างและปรุงแต่งตนเองให้เป็นบุคคลที่มีเสน่ห์เป็นที่ชื่นชมศรัทธาของชุมชนและเพื่อร่วมงาน 5) อ่อนน้อมถ่อมตน วางตัวเรียบง่าย อยู่กับชุมชนและเพื่อนร่วมงานได้ทุกเวลา 6) หลีกเลี่ยงการโต้แย้งที่ไร้เหตุผล พัฒนาทักษะการประนีประนอม, 7) ให้การต้อนรับชุมชนด้วยบรรยากาศมิตรภาพ 8) พัฒนาเทคนิคการวิเคราะห์ชุมชนให้ลึกซึ้งเพื่อสำรวจจุดเด่น จุดด้อย เพื่อเป็นฐานข้อมูลในการพัฒนา 9) หมั่นแสวงหาแหล่งงบประมาณ วัสดุ ครุภัณฑ์จากหน่วยงาน บริษัท ห้าง ร้านค้า โดยใช้โครงการที่มีประสิทธิภาพ 10) สร้างและพัฒนาค่านิยมการสร้างสัมพันธภาพกับชุมชนอย่างสม่ำเสมอ
3. บทบาทของชุมชนในการที่ส่วนร่วมจัดการศึกษา มีดังนี้ 1) การมีส่วนร่วมในการจัดและส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียนทั้งที่บ้านและที่สถานศึกษา 2) การกำหนดนโยบาย

เป้าหมายการจัดการศึกษาแก่สถานศึกษา 3) การประชาสัมพันธ์ สนับสนุนกิจกรรมทางการศึกษา, 4) การเป็นผู้สนับสนุนทรัพยากรและบุคลากรในการจัดการศึกษา และ 5) การตรวจสอบการจัดการศึกษา

4. กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ควรดำเนินการ ดังนี้ 1) สำรวจความต้องการ การสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 2) การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษา 3) การวางแผนพัฒนาสถานศึกษาตามวิสัยทัศน์ พันธกิจ 4) กิจกรรมการปฏิบัติ คือ แนวทางปฏิบัติที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ 5) การประเมินผล คือ การประเมินแนวทางปฏิบัติ และ 6) การสรุปผลการมีส่วนร่วม เพื่อพัฒนากระบวนการทำงานร่วมกัน

ธนสาร บัลลังก์ปัทมา (2551 : 30) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมตั้งแต่การศึกษาปัญหาการวางแผน ดำเนินการการตัดสินใจการแก้ไขปัญหาและการประเมินร่วมกันเพื่อขับเคลื่อนให้กิจกรรมนั้น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยยึดหลักการมีส่วนร่วมคือหลักร่วมคิดร่วมทำร่วมตรวจสอบร่วมรับผิดชอบ

จากความหมายของการมีส่วนร่วมดังกล่าวมาแล้วสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา หมายถึง การที่ประชาชนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานในชุมชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่อง จะทำให้มีโอกาสในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน โดยทุกฝ่ายได้เข้ามามีส่วนร่วมในการหาวิธีแก้ไขปัญหาพร้อมกันลงมือปฏิบัติและทำการประเมินผลเพื่อก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงตามที่ได้กำหนด โดยประชาชน ซึ่งถ้าเป็นในด้านการศึกษากการมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาร่วมกัน จัดกิจกรรมทางการศึกษาคิดหารูปแบบการสร้างสรรคสิ่งใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการจัดการศึกษาของชุมชนตลอดจนการระดมทุนเพื่อเข้ามาพัฒนาสถานศึกษาในด้านต่าง ๆ ได้มีการกำหนดปัญหาความต้องการร่วมกันตัดสินใจลงมือปฏิบัติและประเมินผลร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม ได้มีนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

สมเดช สีแสง (2542 : 132) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมว่า เป็นการเปิดโอกาสให้บุคคลได้รวมกลุ่มกันใช้ความรู้ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของแต่ละบุคคลร่วมกันปรับปรุงงานในหน่วยงานของตน และก่อให้เกิดผลดี คือ ผู้ที่รู้ปัญหาและสามารถแก้ปัญหาได้ดีที่สุด คือ ผู้ที่ใกล้ชิดกับปัญหาที่สุด จึงจะแก้ปัญหาได้ถูกต้องที่สุด บุคคลได้เรียนรู้

การทำงานเป็นทีม และร่วมกันในการแก้ปัญหา และผู้ร่วมงานมีความรู้สึกว่าคุณค่าและมีความภูมิใจ ทำงานเต็มความสามารถ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 ก : 78) ได้ให้ความสำคัญไว้ดังนี้

1. ก่อให้เกิดความเข้าใจร่วมกันในการปฏิบัติงานที่มุ่งหวัง
2. กระบวนการตัดสินใจสามารถรองรับพฤติกรรมของบุคคลในองค์กรได้

กว้างขวางและเกิดการยอมรับได้

3. เป็นหลักการของการบริหารที่เป็นผลต่อการดำเนินการเชิงวิเคราะห์ด้วยเหตุผล พัฒนาการเพื่อความคิด การระดมความคิด ซึ่งนำไปสู่การตัดสินใจ

ชุมพล ศรีชมพู (2549 : 43 ; อ้างอิงจาก พิสิฐ ถานุตรศรี. 2546 : 17) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมแสดงถึงสิทธิพื้นฐานอันชอบธรรมที่ทุกคนต้องเคารพและให้การยอมรับและยกย่อง นอกจากนี้ยังแสดงออกถึงการปรับปรุงวิถีชีวิตของตนเอง
 2. งานพัฒนาที่เกี่ยวข้องกับประชาชนจำเป็นต้องใช้สิทธิมีเสียงในการแสดงออก
 3. การพัฒนาแบบใหม่ต้องปรับกลยุทธ์ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนมากขึ้น
 4. โครงการที่ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอาจประสบความสำเร็จหรือล้มเหลวก็ได้
 5. การมีส่วนร่วมโครงการปฏิบัติงานเป็นกลุ่ม (Group Action) ของประชาชนย่อมเป็นสิ่งจำเป็น
 6. การมีส่วนร่วมของประชาชนย่อมเป็นตัวชี้วัดว่าประชาชนได้รับประโยชน์จากการพัฒนามากยิ่งขึ้น
 7. การให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาย่อมเป็นการเสนอความต้องการที่แท้จริงของประชาชนได้ดีกว่า
 8. การมีส่วนร่วมของประชาชนก่อให้เกิดรูปแบบการเปลี่ยนแปลงที่มีระบบและเป็นที่ยอมรับของทุกฝ่าย
 9. นโยบายของรัฐในปัจจุบันเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในทุกโครงการที่ลงสู่ชนบท
- จากความสำคัญของการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมมีความสำคัญกับการดำเนินงานขององค์กรให้เกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมาย โดยทุกคนมีความภาคภูมิใจในการทำงาน มีความรู้สึกที่ทุกคนเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร มีบรรยากาศในการพัฒนางานอย่างสร้างสรรค์และมีความสุขที่เกิดจากการทำงานอย่างแท้จริง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมได้มีนักการศึกษาได้กล่าวไว้ ดังนี้

โกวิทช์ พวงงาม (2542 : 179) กล่าวถึงทฤษฎีการมีส่วนร่วมพอสรุปได้ดังนี้

1. โครงการที่จัดทำขึ้นจะต้องแสดงให้เห็นกลุ่มเป้าหมายสนใจว่า จะสนองความต้องการของบุคคลอย่างแท้จริง
2. กลุ่มเป้าหมายนั้นต้องได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาต่างๆ ให้มากที่สุด
3. การตัดสินใจต้องมาจากกลุ่มเป้าหมายส่วนใหญ่และไม่ขัดแย้งต่อความเชื่อต่างๆ ในชุมชนนั้น

ชินรัตน์ สมสืบ (2542 : 126) ได้กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในสิทธิ (Right) และเป็นสิทธิ (Privilege) คือ ได้รับการเคารพและให้เกียรติไม่ถูกบังคับหรือครอบงำ
2. การมีส่วนร่วมเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม
3. การมีส่วนร่วมเป็นสิ่งสำคัญของกระบวนการบริหาร
4. การมีส่วนร่วมเป็นเครื่องชี้วัดการพัฒนาชุมชน

ฟอลเลท (Follett, 1941 : 26 ; อ้างถึงใน วิโรจน์ สารรัตนะ, 2542 : 31) กล่าวว่า การพัฒนาการทำงานแบบมีส่วนร่วมระหว่างนักบริหารกับผู้ปฏิบัติการย่อมแก้ปัญหาความขัดแย้งและสร้างความพึงพอใจในทั้งสองฝ่าย

จากแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดการมีส่วนร่วมเป็นการตัดสินใจในการร่วมกิจกรรม และมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ ส่งผลให้เกิดบุคคล กลุ่ม ชุมชน ในการแสดงความคิดเห็น การตัดสินใจในการแก้ไขปัญหาต่างๆ มีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงโดยอาศัยการกระตุ้นให้เกิดแรงจูงใจหรือเกิดแรงเสริมซึ่งมีองค์ประกอบ 1) การตัดสินใจ 2) การเกิดความรู้สึกรู้สึกผูกพันต่อกิจกรรมหรือเรื่องนั้น ๆ และ 3) การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จมีลักษณะหลายรูปแบบอาศัยความร่วมมือจากชุมชน ทั้งการเข้าไปมีส่วนร่วมโดยตรงและโดยอ้อมขึ้นอยู่กับโอกาสของสถานศึกษาซึ่งผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่มีความจำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องอาศัยความร่วมมือจากชุมชน

ลักษณะของการมีส่วนร่วม

การศึกษาลักษณะของการมีส่วนร่วมที่เกี่ยวกับพฤติกรรมการมีส่วนร่วมในบริบทกิจกรรมของบุคคล โดยใช้เกณฑ์การจำแนกลักษณะที่แตกต่างกัน

ปารีชาติ วลัยเสถียร และคณะ (2543 : 140) ได้แบ่งลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ ดังนี้

1. การสนับสนุนทรัพยากร คือ การสนับสนุนเงิน วัสดุอุปกรณ์ แรงงาน หรือการช่วยทำกิจกรรม คือการเข้าร่วมในการวางแผน การประชุมแสดงความคิดเห็น การดำเนินการ การติดตามผล และการประเมินผล

2. อำนาจหน้าที่ของผู้เข้าร่วม คือเป็นผู้นำ เป็นกรรมการ เป็นสมาชิก ซึ่งลักษณะการมีส่วนร่วมนี้ แสดงถึงอำนาจของผู้เข้าร่วม จึงมีการโต้แย้งว่าการมีส่วนร่วม โดยใช้วิธีการพัฒนาความสามารถของประชาชน เป็นเพียงการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าร่วมบางส่วน เพราะหลายกรณีประชาชนไม่มีโอกาสเข้าร่วม ในการตัดสินใจทางออกที่ควรเป็น คือการเสริมสร้างพลังอำนาจ (Empowerment) ให้กับประชาชน

ชุมพล ศรีชมพู (2549 : 45 ; อ้างอิงจาก ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์, 2531 : 19) ได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมจากน้อยไปหามาก 7 ระดับดังนี้

ระดับที่ 1 ถูกบังคับให้ร่วม ประชาชนถูกบังคับให้เข้าร่วมโครงการเพราะถูกบังคับโดยไม่มีทางเลือกเลย

ระดับที่ 2 ถูกหลอกให้ร่วม ประชาชนจะถูกล่อใจด้วยผลประโยชน์ในรูปของค่าจ้างเพื่อความสะดวกสบาย

ระดับที่ 3 ถูกชักชวนให้ร่วม ส่วนมากเป็นโครงการที่ทางราชการคิดขึ้นเองแต่พยายามให้ประชาชนร่วมมือ

ระดับที่ 4 สัมภาษณ์แล้ววางแผนให้ กล่าวคือ ผู้วางโครงการสำรวจปัญหาความต้องการด้วยการเรียกประชุมสัมภาษณ์ แล้วหาวิธีการแก้ไข

ระดับที่ 5 มีโอกาสแสดงความคิดเห็น ประชาชนจะเริ่มเข้าไปมีส่วนในการเสนอความเห็นที่เกี่ยวข้องกับการวางโครงการและการดำเนินการตามโครงการแต่การตัดสินใจยังเป็นของส่วนราชการ

ระดับที่ 6 มีโอกาสเสนอโครงการ ในระดับนี้ทางราชการกับประชาชนจะมีการปรึกษาหารือกันอย่างใกล้ชิด ประชาชนจะมีโครงการตัดสินใจว่าปัญหาของตนคืออะไร จะแก้ไขได้อย่างไร วิธีใดที่ดีที่สุดจนกระทั่งมีสิทธิเสนอโครงการแล้วเข้าร่วมปฏิบัติด้วย

ระดับที่ 7 มีโอกาสตัดสินใจ ประชาชนจะเป็นผู้ตัดสินใจในทุกเรื่องตั้งแต่วางแผนและการประเมินโครงการ ดังภาพประกอบที่ 4

โคเฮน และ อัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff, 1997 : 219 - 222 ; อ้างถึงใน ปารีชาติ วลัยเสถียร, 2543 : 143) ได้แบ่งลักษณะการมีส่วนร่วมเป็น 4 ด้านคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Participation in Decision-making)

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ (Participation in Implementation)
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Participation in Benefits)
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Participation in Evaluation)

สำหรับการมีส่วนร่วมในด้านต่าง ๆ นี้ นักวิชาการสาขาต่าง ๆ มีจุดเน้นของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันออกไป เช่น นักเศรษฐศาสตร์จะให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ นักบริหารมักจะเน้นถึงการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติ และนักเศรษฐศาสตร์มักจะเน้นการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ แต่สำหรับการมีส่วนร่วมในการประเมินผลนั้น ยังไม่มีการศึกษาที่กว้างขวางนักซึ่ง โคนเฮน และ อัฟโฮฟ (Cohen & Uphoff) ได้อธิบายถึงการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจการตัดสินใจชนิดนี้เป็นศูนย์กลางของการเกิดความคิดที่หลากหลายมีการกำหนดและประเมินทางเลือกตัดสินใจเลือกเปรียบเทียบได้กับการวางแผนเพื่อนำทางที่เลือกมาสู่การปฏิบัติสามารถแบ่งการตัดสินใจนี้ออกเป็น 3 ชนิดคือ

1.1 การตัดสินใจช่วงเริ่มต้น (Initial Decisions) เป็นการเริ่มต้นหาความต้องการจากคนในท้องถิ่นและวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการที่สำคัญขั้นตอนนี้มีความสำคัญที่จะเลือกเอาโครงการที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มคนและมีความเป็นรูปธรรมโดยผ่านการใช้กระบวนการตัดสินใจในระยะนี้สามารถให้ข้อมูลที่สำคัญของท้องถิ่นและป้องกันความเข้าใจที่อาจจะเกิดขึ้นและเสนอกลยุทธ์เพื่อแก้ไขปัญหาซึ่งคนในท้องถิ่นสามารถเข้ามาเกี่ยวข้องกับตั้งแต่ช่วงเริ่มต้น โครงการทั้งในเรื่องการเงินการจัดสรรบุคลากรตลอดจนวิธีการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการและสนับสนุนโครงการที่จะนำเข้ามา

1.2 การตัดสินใจในช่วงดำเนินการ (On-going Decisions) คนในท้องถิ่นอาจไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในช่วงเริ่มต้นแต่ถูกขอร้องให้เข้ามาดำเนินการเมื่อโครงการเข้ามาความสำเร็จในช่วงนี้เกิดขึ้นได้มากกว่าการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในช่วงเริ่มต้นซึ่งโครงการจะต้องค้นหาความต้องการของบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในภายหลังนี้ และจัดลำดับความสำคัญของโครงการและวิธีการดำเนินโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วม

1.3 การตัดสินใจในช่วงปฏิบัติการ (Operational Decisions) เป็นความเกี่ยวข้องในองค์กรเมื่อโครงการเข้ามามีการเชื่อมโยงโครงการเข้ามาสู่คนในท้องถิ่น มีการรวบรวมขององค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับปฏิบัติกิจกรรมในโครงการ กรอบที่สมาชิกยึดถือประกอบด้วย การประชุมเพื่อจัดทำนโยบาย การคัดเลือกผู้นำที่จะมีอิทธิพลต่อองค์กร

2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติคนในท้องถิ่นสามารถมีส่วนร่วมในการปฏิบัติแบ่งได้เป็น 3 ชนิด คือ

2.1 การมีส่วนร่วมในการสละทรัพยากร (Resource Contribution) สามารถดำเนินการได้หลายรูปแบบ ได้แก่ แรงงาน เงิน วัสดุอุปกรณ์ และข้อมูลข่าวสาร ทั้งหมดนี้เป็นแหล่งทรัพยากรหลักที่สำคัญซึ่งมีอยู่ในท้องถิ่น นำมาใช้เพื่อพัฒนาโครงการ การส่งเสริมโดยใช้แรงงานในท้องถิ่นเป็นสิ่งที่ดี การบริจาคเงินและวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ และอื่น ๆ แสดงให้เห็นทิศทางที่ชัดเจนของการมีส่วนร่วม สิ่งสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้ คือ การรู้ว่าใครเป็นผู้สนับสนุนและทำอย่างไรโดยวิธีการสมัครใจ การได้รับค่าตอบแทน หรือโดยการบีบบังคับ การสนับสนุน เรื่องทรัพยากรบ่อยครั้งที่พบว่ามีความไม่เท่าเทียมกันและการแสวงหาผลประโยชน์ส่วนตัว

2.2 การมีส่วนร่วมในการบริหารและการประสานงาน (Project Demonstration and Coordination) คนในท้องถิ่นสามารถรวมตัวกันในการปฏิบัติงาน โดยการเป็นลูกจ้างหรือสมาชิกทีมที่ปรึกษาหรือเป็นผู้บริหารโครงการ เป็นสมาชิกอาสา ซึ่งทำหน้าที่ประสานงานกิจกรรมของโครงการ มีการฝึกอบรมให้รู้เทคนิคการปฏิบัติงานในโครงการสำหรับผู้เข้ามาบริหารหรือประสานงาน วิธีนี้นอกจากจะเพิ่มความไว้วางใจให้กับคนในท้องถิ่นแล้วยังช่วยให้เกิดความตระหนักถึงปัญหาของตนเองอีกด้วย อีกทั้งยังทำให้เกิดการสื่อสารข้อมูลภายใน และได้รับคำแนะนำซึ่งเป็นปัญหาของคนในท้องถิ่น ตลอดจนผลกระทบที่ได้รับเมื่อโครงการเข้ามา

2.3 การมีส่วนร่วมในการขอความร่วมมือ (Enlistment) การขอความร่วมมือไม่จำเป็นต้องมีผลประโยชน์เข้ามาเกี่ยวข้อง แต่พิจารณาจากข้อเท็จจริงที่ว่า ผลเสียที่ตามมาหลังจากการนำโครงการเข้ามา และผลที่เกิดกับคนในท้องถิ่นที่เข้าร่วมในโครงการ

3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นมานานและมีผลในทางเศรษฐกิจ ซึ่งไม่ควรมองข้ามไป การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์แบ่งได้ 3 ชนิด คือ

3.1 ผลประโยชน์ด้านวัตถุ (Material Benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานของบุคคล เช่น เป็นการเพิ่มการบริโภค รายได้ และทรัพย์สิน แต่สิ่งเหล่านี้อาจจะทำให้การสรุปข้อมูลล้มเหลวได้ ซึ่งควรวิเคราะห์ให้ได้ว่าใครคือผู้มีส่วนร่วม และดำเนินการให้เกิดขึ้น

3.2 ผลประโยชน์ด้านสังคม (Social Benefits) เป็นความต้องการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณะ ได้แก่ บริการหรือความพึงพอใจการสาธารณสุข การเพิ่มโครงการพัฒนาท้องถิ่น โดยใช้รูปแบบการผสมผสานเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้กับคนยากจน จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ทั้งในเรื่องปริมาณ การแบ่งผลประโยชน์ และคุณภาพบริการและความพึงพอใจ

3.3 ผลประโยชน์ด้านบุคคล (Personal Benefits) เป็นความปรารถนาที่จะเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มหรือได้รับการคัดเลือกเข้ามา เป็นความต้องการอำนาจทางสังคมและการเมือง โดยผ่านความร่วมมือในโครงการ ผลประโยชน์สำคัญที่ได้จากโครงการมี 3 ชนิด คือ ความรู้สึก

มีคุณค่าในตนเอง อำนาจทางการเมือง และความรู้สึกว่าตนเองทำงานมีประสิทธิภาพ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ควรถูกศึกษาผลเสียที่จะเกิดขึ้นตามมาภายหลังด้วย เพราะอัตราการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มีความแตกต่างกัน จะเป็นข้อมูลที่สำคัญในการวางนโยบายหลักที่เกี่ยวข้องว่าจะให้ใครมีส่วนร่วม หากผลที่ออกมาตรงกันข้ามกับความคาดหวัง จะได้แก้ไขเพื่อหาแนวทางที่มีความเป็นไปได้ในการวางรูปแบบใหม่

4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล เป็นส่วนที่มีการเขียนเป็นรายงานไว้น้อย สามารถประเมินโครงการได้ 2 รูปแบบคือ การมีส่วนร่วมทางตรง และการมีส่วนร่วมทางอ้อม การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่จากส่วนกลางมากกว่าคนในท้องถิ่น ซึ่งทำหน้าที่ประเมินผลด้านงบประมาณ ความพึงพอใจของบุคคลที่มีต่อโครงการ ประเมินว่ามีผู้เห็นด้วยกับโครงการหรือไม่ ผู้ที่มีส่วนร่วมได้แก่ใครบ้าง มีส่วนร่วมโดยวิธีใด มีการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่อต่าง ๆ หรือผ่านตัวแทนที่เลือกเข้าไปอย่างไร และทำอย่างไร ความคิดเห็นต่าง ๆ จึงจะได้รับการนำไปใช้ประโยชน์

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ลักษณะของการมีส่วนร่วมก็คือ การเปิดโอกาสให้ประชาชนไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมไม่ว่าจะเป็นทางตรงหรือทางอ้อม ในลักษณะของการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ที่มีผลกระทบต่อตนเองหรือชุมชน

ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม

สาระสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้นอยู่ที่การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ เช่น การริเริ่มการวางแผนการตัดสินใจการร่วมรับผิดชอบ ตลอดจนการร่วมประเมินผลมาน้อยเพียงไรและจะต้องมีองค์ประกอบหรือปัจจัยที่เป็นแรงจูงใจให้มีความต้องการเข้ามามีส่วนร่วมซึ่งมีผู้ศึกษาค้นคว้าไว้หลายท่าน ดังนี้

ชูชาติ พ่วงสมจิตร (2540 : 268 - 271) ได้ทำการวิเคราะห์ปัจจัยที่สนับสนุนและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมของชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑล กรุงเทพมหานคร เห็นว่าปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมสรุปได้ ดังนี้

1) ปัจจัยที่เกี่ยวกับสภาพแวดล้อม

1.1 โครงสร้างทางเศรษฐกิจแบบอุตสาหกรรมจะช่วยให้ชุมชนมีความพร้อมในการสนับสนุนโรงเรียนด้านการเงิน เพราะเป็นย่านอุตสาหกรรมย่อมทำให้เกิดภาวะเศรษฐกิจดี

1.2 ลักษณะนิสัยของคนไทยช่วยส่งเสริมการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนกล่าวคือโดยทั่วไป คนไทยมีนิสัยชอบทำบุญสุนทาน ไม่ค่อยจะปฏิเสธคำขอร้องของผู้อื่น โดยเฉพาะโรงเรียนที่เป็นสถาบันสอนบุตรหลานให้เป็นคนดี มีความรู้

1.3 ระบบการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น กระตุ้นให้นักการเมืองเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ซึ่งในช่วงที่มีการเลือกตั้งผู้สมัครมักจะต้องเข้าไปพบประชาชนและช่วยเหลือกิจกรรมของสังคม โดยเฉพาะวัดกับ โรงเรียนที่เป็นสถาบันหลักของชุมชน

2) ปัจจัยที่เกี่ยวกับชุมชน

2.1 ความศรัทธาของชุมชนที่มีต่อ โรงเรียน หากโรงเรียนสร้างความศรัทธาให้กับชุมชนได้ เช่น ผลการเรียนดี นักเรียนสามารถสอบชิงทุนหรือสอบเข้าสถาบันที่มีชื่อเสียงได้ โรงเรียนได้รับรางวัลชนะเลิศ โรงเรียนชนะเลิศการประกวดผลงานทางวิชาการ ครูอาจารย์เอาใจใส่นักเรียน ฯลฯ สิ่งเหล่านี้จะทำให้ชุมชนเกิดความศรัทธาต่อโรงเรียน

2.2 ชุมชนมีความรู้สึกที่ตนเองเป็นเจ้าของโรงเรียน และต้องมีหน้าที่ต่อโรงเรียน ความรู้สึกดังกล่าวมักจะอยู่ในรูปของ โรงเรียนของเรา การเป็นศิษย์เก่า การเป็นบุคคลที่มีส่วนร่วมในการก่อตั้ง และทำนุบำรุง โรงเรียน การเป็นผู้ปกครองนักเรียน ฯลฯ

เมตต์ เมตต์การุณจิต (2541 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยของการมีส่วนร่วมในการบริหารโรงเรียนของคณะกรรมการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมาพบว่าปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม 2 กลุ่มปัจจัยคือ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับกรรมการศึกษาได้แก่การ ไม่มีเวลาว่าง ไม่มีถิ่นกำเนิดหรือไม่มีที่พักอาศัยในท้องถิ่นที่โรงเรียนตั้งอยู่
2. ปัจจัยเกี่ยวกับโรงเรียนได้แก่ผู้บริหารขาดความเป็นผู้นำไม่มีมนุษยสัมพันธ์และไม่เป็นคนในท้องถิ่นโดยกำเนิด

ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2546 : 19) พบว่าปัจจัยที่มีผลผลักดันการมีส่วนร่วมของประชาชนได้แก่

1. ปัจจัยสภาพแวดล้อมทั้งทางกายภาพเศรษฐกิจสังคมการเมืองการปกครองและความปลอดภัย
2. ปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะผู้นำเช่นกำนันผู้ใหญ่บ้าน
3. รางวัลตอบแทนได้แก่ค่าตอบแทนแรงงานเงินปันผลสหกรณ์ออมทรัพย์หรือธนาคาร

ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต (2546 : 20) กล่าวว่าผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องมีลักษณะของการเป็นผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Change Agent) ที่จะยอมรับในปรัชญาของการพัฒนาว่ามนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาจะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุขได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรมและเป็นที่ยอมรับของผู้อื่นและพร้อมที่จะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน

พืลิก ถานุมลตรี (2546 : 64) บังจัยของการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนประถมศึกษาอำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น พบว่าบังจัยที่เอื้อต่อการบริหารงานโรงเรียนมี 4 ด้าน โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านคุณลักษณะของผู้บริหาร
2. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน
3. ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดการศึกษา
4. ด้านสภาพแวดล้อม

จากการศึกษาบังจัยที่สนับสนุนและบังจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม สรุปได้ว่า บังจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบังจัยใน ด้านต่าง ๆ ทั้งบังจัยภายในและบังจัยภายนอก ที่มีผลต่อการบริหารงานของสถานศึกษา และการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษา

รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในโรงเรียนโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management)

ลักษณะการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) เป็นรูปแบบการบริหารที่ได้รับความนิยมมากในปัจจุบัน เพราะเป็นรูปแบบที่สอดคล้องกับ แนวทางบริหารตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 อีกทั้งเป็นการบริการ โดย คณะกรรมการ โรงเรียน (School Council) ซึ่งอำนาจการตัดสินใจ กำหนดนโยบาย ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล การบริหารทั่วไป โดยคณะกรรมการ โรงเรียนซึ่งประกอบด้วย ผู้แทน ผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และผู้ทรงคุณวุฒิ ทำให้สถานศึกษาจัดการศึกษาให้เป็นไปตามความต้องการ ของนักเรียน ผู้ปกครองและชุมชน ส่งผลให้โรงเรียนมีประสิทธิภาพสูงขึ้น หลักปฏิบัติที่สำคัญ ของการใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ การกระจายอำนาจการบริหารจัดการและความรับผิดชอบไปยัง สถานศึกษา ทั้งยังเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในรูปแบบการบริหาร โดยคณะกรรมการ โรงเรียน (ธีระ รุญเจริญ. 2546 : 32)

ธีระ รุญเจริญ (2546 : 34) ได้สรุปหลักการทั่วไปในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ไว้ 6 ประการ ดังนี้

1. กระจายอำนาจการศึกษาให้กับประชาชน
2. สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจด้วยตนเองมากขึ้นภายใต้การบริหาร

ในรูปแบบขององค์กรคณะบุคคล

3. การบริหารแบบมีส่วนร่วมผู้ที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย และแผนพัฒนาตัดสินใจกำหนดหลักสูตรท้องถิ่นร่วมคิดร่วมทำ

4. ภาวะผู้นำแบบเกื้อหนุนช่วยเน้นการสนับสนุนและอำนวยความสะดวก

5. มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงทั้งระบบ

6. โรงเรียนพร้อมให้มีการตรวจสอบ

พิลิก ตามูลตรี (2546 : 21 ; อ้างอิงจาก อุทัย บุญประเสริฐ. 2542 : 154 - 156)

ได้กล่าวถึงหลักในการบริหารแบบมีส่วนร่วมใน โรงเรียนหรือใช้โรงเรียนเป็นฐานดังนี้

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) เชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยงานสำคัญ ในการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน

2. หลักมีส่วนร่วม (Participation) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหาร คัดลึนใจ

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) โดยให้ ประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) คือการปล่อยให้โรงเรียนบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน

5. หลักการตรวจสอบและถ่วงดุล (Check and Balance) บังคับให้มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ ตรวจสอบคุณภาพการบริหารและการจัดการศึกษาเพื่อให้มีคุณภาพและมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด นอกจากนักการศึกษาของไทยแล้ว ยังมีนักศึกษาดังประเทศได้ให้ความหมาย ของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ดังนี้

อุทัย บุญประเสริฐ (2546 : 1-2) ได้ให้ความหมายของการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็น ฐานว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เป็นรูปแบบและแนวคิดในการบริหารที่จะต้องมีการ กระจายอำนาจการบริหารและจัดการศึกษาจากส่วนกลางหรือจากเขตพื้นที่การศึกษาไปยัง สถานศึกษาโดยตรง ทำให้สถานศึกษามีอำนาจและความรับผิดชอบในการบริหารตนเองใน ลักษณะเชิงเบ็ดเสร็จ มีความคล่องตัวและมีอิสระมากยิ่งขึ้นในการตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหาร โรงเรียนในทุกด้านที่เกี่ยวกับภารกิจ ทั้งในด้านวิชาการและหลักสูตร การเงินและการงบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป

มาเลน โอกาวา และแครง (Malen, Ogawa & Krang. 1997 : 240 ; อ้างถึงใน เสาวนิต ชัยมุสิก. 2544 : 2) ได้ให้ความหมายของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานว่า เป็นการบริหาร โดยการกระจายอำนาจ ไปสู่โรงเรียนซึ่งเป็นหน่วยงานเบื้องต้นที่ควรให้ความเชื่อถือ และได้รับ มอบอำนาจในการตัดสินใจในการดำเนินงานเพื่อการกระตุ้นและพัฒนาที่ยั่งยืน

แบค และเมอร์ฟี (Back & Murphy. 1998 : 359) กล่าวว่า การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเป็นยุทธศาสตร์ของการปฏิรูปการศึกษา ที่มุ่งเน้นการถ่ายโอนอำนาจจากมลรัฐและเขตพื้นที่การศึกษาไปยังโรงเรียนเพื่อให้โรงเรียนสามารถสร้างระบบการตัดสินใจด้วยตนเอง

จากการศึกษาหลักการของการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานจะให้บทบาทแก่คณะกรรมการ โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่ความรับผิดชอบมากขึ้น และมีความเป็นอิสระ มีความคล่องตัวในการตัดสินใจ สั่งการ ทั้งงานด้านวิชาการ งานด้านการเงิน งบประมาณ งานด้านบุคลากรและงานบริหารทั่วไปได้มากขึ้น โดยการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ซึ่งถือเป็นการบริหารที่ให้สถานศึกษามีอิสระในการบริหารในรูปแบบของคณะกรรมการสถานศึกษาและจัดการเรียนการสอนที่สำคัญคือเป็นการคืนอำนาจให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการศึกษาอย่างจริงจังเพื่อตอบสนองความต้องการของทุกฝ่ายและสถานศึกษา

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ได้กล่าวไว้ ดังนี้

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2542 : 21) ได้แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแบ่งออกเป็น 2 ปัจจัย ดังนี้

1. กฎหมายและนโยบายที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

พุทธศักราช 2542 ได้กำหนดเนื้อหาสาระต่าง ๆ เกี่ยวกับการจัดการศึกษาของประเทศที่เน้นการพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม (มาตรา 6) การจัดการศึกษาโดยยึดหลักการศึกษาลดข้อขัดข้องสำหรับประชาชน ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (มาตรา 8) การกำหนดสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษาของบุคคล บิดามารดา ครอบครัว ชุมชน องค์กรรัฐ องค์กรเอกชน สถาบันต่าง ๆ ทางสังคม (มาตรา 10 - มาตรา 14) ทั้งนี้องค์ประกอบหลักของการปฏิรูปการศึกษาประกอบด้วย 4 ด้านหลัก คือ ปฏิรูปกระบวนการเรียนการสอนปฏิรูปหลักสูตร ปฏิรูปวิชาชีพครูและบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูประบบบริหารและการจัดการในเรื่องระบบการบริหารและการจัดการนั้นได้มีนโยบายที่ชัดเจน คือ ใช้รูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และชุมชน ทั้งนี้โดยมุ่งหวังให้การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการของผู้รับบริการปรากฏชัดเจนตามมาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ที่ระบุว่าให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหารและการจัด

การศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการและสำนักงานการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรมเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรง

2. โรงเรียน การบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานหรือใช้โรงเรียนเป็นศูนย์กลางของการ บริหารและการจัดการ สามารถสรุปองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการใช้รูปแบบการบริหาร โดยใช้ โรงเรียนเป็นฐานใน 3 ประเด็น ได้แก่ ด้านบุคลากร การบริหารและการจัดการในโรงเรียน และความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน ดังต่อไปนี้

2.1 บุคลากร ได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียนจะต้องมีภาวะผู้นำการบริหารและการจัดการ โรงเรียนให้เป็นระบบ มีการกระตุ้นเพื่อปลุกเร้าให้โรงเรียนเป็นชุมชนแห่งการเรียนรู้ สนับสนุน ให้เกิดการพัฒนาร่วมทั้งการนิเทศติดตามอย่างจริงจัง ครูจะต้องได้รับการอบรมให้มีความรู้ มีความตระหนัก มีความกระตือรือร้นในการพัฒนาความรู้ความเข้าใจ ในเรื่องการจัดทำแผน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ วิจัยในชั้นเรียน การประเมินผลตามสภาพจริง การจัดการเรียนรู้ แบบบูรณาการ เป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงรวมทั้งเปิดตัวเข้าสู่ชุมชนเพื่อพัฒนาแหล่งเรียนรู้ใน ท้องถิ่นอันเป็นการนำไปจัดทำหลักสูตรท้องถิ่น ได้อย่างเหมาะสม นักเรียนจะต้องมีส่วนร่วม ในการจัดกิจกรรมของโรงเรียนอย่างมีความสุขสนุกคือการศึกษาหาความรู้ รวมทั้งมีสิทธิเสรีภาพ ในการแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เกี่ยวข้องและเป็นผลประโยชน์ต่อตนเอง อันจะเป็นการนำไปสู่ การพัฒนาศักยภาพของตนเองให้เป็นบุคคลที่เป็นคนเก่งคนดี มีความสุข มีส่วนร่วมในการพัฒนา ประเทศอย่างมีประสิทธิภาพ

2.2 การบริหารและการจัดการในโรงเรียนจะต้องเกิดจากการมีส่วนร่วมของ คณะกรรมการสถานศึกษาบุคลากร ชุมชนและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดทำแผนกลยุทธ์ หรือธรรมนูญโรงเรียน ปรับปรุงหรือทบทวนระบบ โครงสร้างการบริหาร โรงเรียน การบริหารงาน บุคลากร การพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาจัดระบบเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีประสิทธิภาพ พัฒนาระบบการเงินให้โปร่งใสและตรวจสอบได้

2.3 ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน เป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องผูกพันกันทั้งเชิงบวก และเชิงลบ สามารถเป็นเหตุให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมหรือไม่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียนได้ ซึ่งถ้าประชาชนมีรายได้ดีจะทำให้มีความพร้อมที่จะสนับสนุนและให้ความร่วมมือกับโรงเรียน ในการระดมทุนทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดในการแก้ปัญหาและพัฒนาโรงเรียน ปัจจัยด้านการเปลี่ยนแปลง ทางการเมือง การปกครองในท้องถิ่นก่อให้เกิดการแข่งขันทางการเมืองและกระตุ้นให้นักการเมือง ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียนและปัจจัยด้านสังคมวัฒนธรรมความเชื่อและค่านิยม

ของคนไทยซึ่งเชื่อตามหลักศาสนาในเรื่องการทำบุญให้ทานการสร้างความดีเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมกับ โรงเรียน

วอลสเตอร์ และมอร์แมน (Wohlstetter & Morhman, 1993 : 1-22) ได้แบ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำรูปแบบการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานแบ่งออกเป็น 7 ปัจจัย ดังนี้

1. การกระจายอำนาจให้โรงเรียนอย่างแท้จริง และโรงเรียนต้องกระจายความรับผิดชอบและอำนาจการตัดสินใจให้ทีมงานต่าง ๆ ในโรงเรียนอย่างทั่วถึง
2. เน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมและการบริหาร โดยองค์คณะบุคคลในการปฏิบัติงาน เน้นการทำงานเป็นทีมและการสร้างทีมงานที่มีคุณภาพ
3. มุ่งพัฒนาบุคลากรทั้งการพัฒนาผู้บริหาร โรงเรียน พัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษารวมทั้งพัฒนาคณะกรรมการ โรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจ และทักษะการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน รวมทั้งเรื่องการจัดการเรียนการสอนและเรื่องอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
4. การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการบริหารและจัดการศึกษาระดับประเทศเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับการวางแผนและการตัดสินใจสั่งการ
5. ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ โรงเรียนที่จะประสบผลสำเร็จมักจะมีผู้บริหารที่มีความสามารถในการเป็นผู้นำ บทบาทของผู้บริหาร โรงเรียนคือผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) การเป็นผู้นำ (Leader) และผู้สนับสนุน (Supporter) เป็นผู้นำนวัตกรรม(Innovations) เข้าสู่โรงเรียนและเป็นผู้ผลักดันการปฏิรูปการศึกษาให้ก้าวหน้า
6. การมีวิสัยทัศน์ร่วม (Shared Vision) ที่ชัดเจน วิสัยทัศน์ต้องเกิดจากการร่วมมือร่วมใจของบุคลากรในโรงเรียนและรับรู้ร่วมกัน เพราะวิสัยทัศน์คือทิศทางการบริหารจัดการของโรงเรียน
7. การให้รางวัล โรงเรียนที่ประสบความสำเร็จในการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ควรได้รับรางวัลจากกระทรวงศึกษาธิการอาจได้รับการยกย่องชมเชย หรือการสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อให้กำลังใจแก่โรงเรียน โรงเรียนควรให้รางวัลแก่ทีมงานหรือหน่วยงานภายในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้วย

จากที่กล่าวมาข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหาร โดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ ความสำเร็จในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน ได้แก่ การกระจายอำนาจให้โรงเรียนอย่างแท้จริง การบริหารแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาบุคลากร การใช้สารสนเทศเพื่อการบริหาร ผู้บริหารโรงเรียนมีความรู้ความสามารถ วิสัยทัศน์ร่วมที่ชัดเจนและการให้รางวัลอย่างเหมาะสม

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์กรการบริหารที่ผู้ปกครองและชุมชนได้เข้ามามีส่วนในการบริหารและจัดการศึกษาร่วมกับโรงเรียนมีรูปแบบในการบริหารและการจัดการศึกษาที่เป็นได้ทั้งรูปแบบที่มีการตรวจสอบได้ (Accountable Governing Body) ที่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นผู้ดูแลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย เป้าหมาย และ แนวทางที่หน่วยเหนือกำหนดรูปแบบของการเป็นคณะที่ปรึกษา (Advisory Governing Body) รูปแบบของการเป็นผู้ให้การสนับสนุน (Supportive Governing Body) และรูปแบบของการเป็นสื่อประสาน (Mediating Governing Body) สำหรับการวิจัยครั้งนี้เป็นคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นภายใต้ระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543 มีหน้าที่ กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ซึ่งเป็นคณะบุคคลที่ได้รับอำนาจการบริหารและจัดการศึกษา ทั้งด้านวิชาการงบประมาณ บริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป จึงทำหน้าที่เป็นคณะกรรมการบริหาร (Executive Board) คณะกรรมการสถานศึกษาจะมีอิทธิพลต่อการสร้างบรรยากาศของโรงเรียน เพราะการทำงานร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับผู้ปกครองและชุมชน และช่วยกระตุ้นให้ครูและผู้ปกครองมีความกระตือรือร้นต่อการจัดการศึกษาการทำงานร่วมกันเพื่อจัดการศึกษาจะก่อให้เกิดความผูกพันซึ่งกันและกันมากขึ้น ความสัมพันธ์นั้นจะมีลักษณะของความเป็นหุ้นส่วนซึ่งเป็นอีกรูปแบบหนึ่งที่จะช่วยให้สถานศึกษามีระบบการบริหารและการจัดการที่ลดความเป็นระบบราชการลง เพราะเป็นการบูรณาการการปฏิบัติที่สถานศึกษา ผู้ปกครองและชุมชน แสดงความเป็นผู้นำทางการศึกษา โดยความร่วมมือกันที่จะกำหนดจุดมุ่งหมาย วิธีการดำเนินงาน และเป้าหมายของการจัดการศึกษา (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 39)

ที่มาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

อาศัยอำนาจตามความในมาตรา 40 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 และข้อ 2 แห่งกฎกระทรวง กำหนดจำนวนกรรมการ คุณสมบัติ หลักเกณฑ์ วิธีการสรรหา การเลือกประธานกรรมการและกรรมการวาระการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 กำหนดให้สถานศึกษาขนาดใหญ่ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 15 คน ประกอบด้วย

1. ประธานกรรมการ
2. กรรมการที่เป็นผู้แทนผู้ปกครอง จำนวนหนึ่งคน

3. กรรมการที่เป็นผู้แทนครู จำนวนหนึ่งคน
4. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรชุมชน จำนวนหนึ่งคน
5. กรรมการที่เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวนหนึ่งคน
6. กรรมการที่เป็นผู้แทนศิษย์เก่า จำนวนหนึ่งคน
7. กรรมการที่เป็นผู้แทนพระภิกษุ และหรือ ผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่จำนวนหนึ่งรูป หรือ หนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และ จำนวนสองรูป หรือ สองคน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่
8. กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวนหนึ่งคนสำหรับสถานศึกษาขนาดเล็ก และจำนวนหกคน สำหรับสถานศึกษาขนาดใหญ่

9. ผู้อำนวยการ เป็นกรรมการและเลขานุการ

นอกจากยังต้องมีคุณสมบัติอื่น ๆ และวิธีดำเนินการสรรหาตาม ข้อ 3 - 6 แห่งกฎกระทรวง ดังกล่าวอำนาจหน้าที่ ตามมาตราที่ 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 กำหนดให้มี “คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2546 เพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม กิจการของสถานศึกษา” ตามมาตราที่ 26 แห่งร่างพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พุทธศักราช 2547 “ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษา” ดังต่อไปนี้

1. กำกับ ดูแลการบริหารงานบุคคลในสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ หลักเกณฑ์และวิธีการตามที่ ก.ค.ศ. และ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษากำหนด
2. เสนอความต้องการจำนวนและอัตราตำแหน่งของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาเพื่อเสนอ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษาพิจารณา
3. ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ในสถานศึกษาต่อผู้บริหารสถานศึกษา
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ กฎหมายอื่น หรือ ตามที่ อ.ก.ค.ศ. เขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย

การบริหารงานในรูปคณะกรรมการ

การบริหารงานในรูปคณะกรรมการสถานศึกษาเป็นการบริหารงานแบบประชาธิปไตย เป็นการบริหารที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยทุกคนมีความพอใจในการทำงานร่วมกัน ได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานในรูปคณะกรรมการไว้หลายท่าน ดังนี้

นิตยา เงินประเสริฐศรี (2544 : 34 ; อ้างถึงใน พิสิศ งามสุดริ. 2546 : 27) กล่าวว่า การบริหารงานในรูปคณะกรรมการคือกลุ่มขององค์การซึ่งมารวมกันในระยะหนึ่งเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

บุญเกิด ครุเจริญ (2544 : 27) กล่าวว่า การบริหารงานในรูปคณะกรรมการความหมาย คณะกรรมการ หมายถึง กลุ่มของคนที่เข้าร่วมกันตั้งแต่สองคนขึ้นไป เพื่อพิจารณาปัญหาต่าง ๆ ภายในองค์กร โดยรวบรวมตัวกันในลักษณะที่ไม่เป็นทางการก็ได้

ธีระ รุญเจริญ (2546 : 42) กล่าวว่า การบริหารงานในรูปคณะกรรมการเป็นการบริหารที่เปิดโอกาสให้บุคคลหลายคนเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจเนื่องจากเกิดผลดีต่อการปฏิบัติงาน จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่าการบริหารในรูปคณะกรรมการคือกลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น ๆ

จากความหมายข้างต้นพอสรุปได้ว่าการบริหารในรูปคณะกรรมการ คือ กลุ่มบุคคลกลุ่มหนึ่งที่ได้รับมอบหมายให้ดำเนินงานอย่างใดอย่างหนึ่งเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กรนั้น ๆ

องค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง สามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ความหลากหลายของคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ต่าง ๆ ซึ่งองค์ประกอบของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 19)

1. ผู้แทนผู้ปกครอง คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนผู้ปกครอง ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษาและคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนในส่วนของทัศนคติและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น โดยร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้แทนครู คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนครูในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีความชำนาญในสายวิชาชีพครู มีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุน ช่วยเหลือรวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนองค์กรชุมชนในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียน

ซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้สะท้อนปัญหา และความต้องการที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาและมีความสำคัญต่อสถานศึกษา อย่างยิ่งในเรื่องขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยง แผนพัฒนาการศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

5. ผู้แทนศิษย์เก่า คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนศิษย์เก่าในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้ที่สามารถสะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธาความภาคภูมิใจ ต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลัง ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาในพื้นที่ในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

7. ผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิ คือ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกให้เป็นผู้แทนผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่เป็นผู้มีความรู้ ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

8. ผู้บริหารโรงเรียน คือ ผู้อำนวยการโรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งเป็นกรรมการและเลขานุการในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งเป็นผู้สะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงานสะท้อนความคิดของผู้แทนแต่ละกลุ่ม รวมถึงการพิจารณาผลการประชุม นำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุม ไปสู่การปฏิบัติ

ตามกฎกระทรวงที่ประกาศใช้เมื่อวันที่ 31 ธันวาคม 2546 กำหนดให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุ และหรือองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นกรรมการและเลขานุการ และนอกจากนั้นยังได้กำหนดจำนวน คุณสมบัติ วิธีการสรรหาวิธีการดำรงตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของกรรมการ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ. 2546)

1. ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนตัวคาหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครู บุคลากรทางการศึกษา ผู้ปกครองและชุมชนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
2. ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูล ด้านกระบวนการเรียนรู้ ปัญหา และความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือ รวมทั้งรายงานงานผล การจัดการศึกษา
3. ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนา ผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชน และให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญา ท้องถิ่น แหล่งเรียนรู้
4. ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษา และมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการ ขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณ ทรัพยากรทางการจัดการศึกษา และเชื่อมโยงแผนพัฒนา การศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น
5. ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรัก ความศรัทธา ความ ภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษา ช่วยจรรโลงคุณค่าของสถาบัน ไปสู่ศิษย์รุ่นหลัง ให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน
6. ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติม เต็มข้อมูลด้านคุณธรรม จริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนาซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม
7. ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ และประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วย เสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ ทำให้ สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน
8. ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของ สถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการ ผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้าง แรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงาน สะท้อนความคิด เปิด โอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้ แสดงบทบาทอย่างเต็มที่ จัดเตรียมการประชุม บันทึกการประชุม รายงานผลการประชุม และ สนับสนุนด้านอุปกรณ์ ห้องประชุม วัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และ ข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจะต้องมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แบบมีส่วนร่วม เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลาย และเข้าใจ

การศึกษา มีความมุ่งมั่น มีเวลาที่จะอุทิศแรงกายแรงใจพัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ เพื่อให้โรงเรียนบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

ความสำคัญของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นองค์คณะบุคคลที่ทำงานร่วมกับสถานศึกษา เพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งสามารถบริหารจัดการศึกษาด้วยตนเองได้ตามกรอบที่กฎหมายกำหนด ดังนั้นความหลากหลายของบุคคลที่เข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจึงเอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ต้องอาศัยความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ บุคคลที่ได้รับการคัดเลือกเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 20)

ผู้แทนผู้ปกครอง เป็นผู้สะท้อนปัญหาและความต้องการด้านคุณภาพทางการศึกษา และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนทั้งในส่วนที่คาดหวังและสภาพความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และร่วมมือกับครูบุคลากรทางการศึกษาผู้ปกครองและชุมชน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน

ผู้แทนครู เป็นผู้ที่มีความชำนาญในสาขาวิชาชีพครูมีความสำคัญต่อการนำเสนอข้อมูลด้านกระบวนการเรียนรู้ปัญหาและความต้องการการสนับสนุนช่วยเหลือรวมทั้งรายงานผลการจัดการศึกษา

ผู้แทนองค์กรชุมชน เป็นผู้สะท้อนสภาพของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งเป็นสมาชิกส่วนหนึ่งของชุมชนและให้ความร่วมมือกับสถานศึกษาทั้งในด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแหล่งเรียนรู้

ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นผู้สะท้อนสภาพปัญหาและความต้องการที่ครอบคลุมทั้งเขตพื้นที่บริการของสถานศึกษาและมีความสำคัญต่อสถานศึกษาอย่างยิ่งในเรื่องการขอรับการสนับสนุนด้านงบประมาณทรัพยากรทางการจัดการศึกษาและเชื่อมโยงแผนพัฒนาการศึกษากับแผนพัฒนาท้องถิ่น

ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา เป็นผู้ที่สะท้อนภาพของความรักความศรัทธา ความภาคภูมิใจต่อสถาบันการศึกษาที่ตนได้รับการศึกษาช่วยบรรเทาภาระของสถาบันไปสู่ศิษย์รุ่นหลังให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาเช่นกัน

ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ เป็นผู้นำเสนอและเติมเต็มข้อมูลด้านคุณธรรมจริยธรรมตามหลักธรรมของศาสนา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการจัดการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียนเป็นคนดีของสังคม

ผู้ทรงคุณวุฒิ เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในด้านต่าง ๆ ที่จะช่วยเสริมให้สถานศึกษาจัดการศึกษาได้ครอบคลุมในทุก ๆ ด้านอย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งและมีการพัฒนาที่ยั่งยืน

ผู้บริหารสถานศึกษา ในฐานะกรรมการและเลขานุการซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของสถานศึกษา เป็นบุคคลสำคัญที่จะสะท้อนภาพของการบริหารจัดการผู้ช่วยเหลือให้คำปรึกษา สร้างแรงจูงใจ กระตุ้นการทำงาน ทบทวนรายงานสะท้อนความคิดเปิดโอกาสให้ผู้แทนแต่ละกลุ่มได้แสดงบทบาทอย่างเต็มที่จัดเตรียมการประชุมบันทึกการประชุมรายงานผลการประชุม และสนับสนุนด้านอุปกรณ์ห้องประชุมวัสดุใช้สอย ฯลฯ รวมทั้งการพิจารณานำมติ ข้อคิดเห็น และข้อเสนอแนะจากที่ประชุมไปสู่การปฏิบัติ

สรุปได้ว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลในการบริหารสถานศึกษาแบบมีส่วนร่วมจะต้องอาศัยผู้มีความรู้ ความสามารถ ความเชี่ยวชาญในสาขาหลากหลายแตกต่างกันออกไป และเข้าใจการศึกษามีความมุ่งมั่นมีเวลาที่จะอุทิศแรงกาย แรงใจ พัฒนาสถานศึกษาของชุมชนให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานตามที่ชุมชน สังคม และประเทศชาติต้องการ ซึ่งจะส่งผลให้ชุมชน สังคมเข้มแข็งและประเทศชาติก้าวหน้า

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สถานศึกษาเป็นหน่วยงานหลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อบรรลุตามความมุ่งหมายของการปฏิรูปการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการศึกษาแห่งชาติ และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการซึ่งเป็นองค์คณะบุคคลทำหน้าที่กำกับและส่งเสริม สนับสนุนกิจการของสถานศึกษาให้เป็นไปตามนโยบาย มาตรฐานในการบริหารจัดการศึกษา ทั้งนี้ การดำเนินการให้ประสบความสำเร็จนั้นสถานศึกษาและคณะกรรมการต้องเข้าใจบทบาทหน้าที่ของกันและกัน ควรมีรูปแบบวิธีการทำงานที่ประสานสอดคล้องกัน โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อ พัฒนาการศึกษาให้บรรลุตามที่ร่วมกันกำหนดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. 2547 : 13 - 16)

ตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2546 รวมทั้งอำนาจหน้าที่การบริหารงานบุคคลที่จะเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สรุปอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานได้ ดังนี้

1. กำกับ การดำเนินกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น
2. ส่งเสริมและสนับสนุนการดำเนินการกิจการด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษา
3. มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการและบุคลากรทางการศึกษากำหนด
4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน (กระทรวงศึกษาธิการ ประกาศ กระทรวงศึกษาธิการ : 2543)

- 1) กำหนดพันธกิจ เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา
- 2) กำหนดนโยบายการพัฒนา การดำเนินการตามแผนพัฒนา และการประเมินผลงานสถานศึกษา
- 3) ส่งเสริม สนับสนุนกิจการต่างของสถานศึกษา
- 4) ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในด้านการพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน การพัฒนาสุขภาพอนามัยของนักเรียน การระดมทรัพยากรการใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสืบสานศิลปะ และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
- 5) ส่งเสริม สนับสนุน กำกับ ติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษาในการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
- 6) ให้คำแนะนำและตกลงต่อรองการแต่งตั้งข้าราชการครูหรือครูพิเศษ โดยปรึกษาร่วมกับคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา
- 7) ให้คำแนะนำในการแต่งตั้งบุคลากรทางการศึกษาอื่น โดยปรึกษาร่วมกับคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา
- 8) กำหนดนโยบายการรับนักเรียนคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา
- 9) กำหนดตารางเวลาภาคการศึกษา และตารางสอนตามแนวทางที่กระทรวงศึกษาธิการ และคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษาให้ไว้

10) อนุมัติทางเลือกเกี่ยวกับหลักสูตรในระดับ โรงเรียนภายใต้กรอบของหลักสูตร การศึกษาระดับชาติและท้องถิ่น

11) อนุมัตินโยบายกิจกรรมร่วมหลักสูตร

12) อนุมัติระเบียบปฏิบัติของข้าราชการครู พนักงานและผู้เรียนตามแนวทางที่ กระทรวงศึกษาธิการและคณะกรรมการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูป การศึกษาวางไว้

13) กำหนดแนวปฏิบัติในการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาเพื่อประเมินผลการพัฒนา คุณภาพสถานศึกษาในภาพรวม

14) กำหนดแผนการเตรียมสถานศึกษาเพื่อรองรับการประเมินภายนอก

15) ระดมเงินและทรัพยากรทางการศึกษาอื่นๆ

16) กำกับ ดูแล ควบคุมการใช้เงินและการบริหารจัดการกองทุนต่าง ๆ

17) กำกับ ดูแลการจัดซื้อหนังสือ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ

18) กำกับ ดูแลการใช้จ่ายด้านสาธารณูปโภค

19) บำรุงรักษาอาคารและสถานที่ตลอดจนทรัพย์สินอื่นๆของโรงเรียน

20) รายงานผลการปฏิบัติงานของสถานศึกษาให้ผู้ปกครองทราบ

21) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน

22) ให้บริการแก่เด็กและเยาวชนที่เข้าร่วมกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้น

23) จัดให้มีกิจกรรมด้านสังคมสันตนาการสุขอนามัยและ โภชนาการร่วมกับชุมชน

24) พึงกษัตริศธิเด็กพิการ ค้อย โอกาส หรือมีความสามารถพิเศษ

เพื่อให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติจึงกำหนด ให้สถานศึกษามีบทบาทหน้าที่ ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 9 - 12)

1. ด้านการจัดทำนโยบาย แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ตลอดจนบริบทและความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น

2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา

3. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษา ขั้นพื้นฐานและความต้องการของนักเรียน ชุมชนและท้องถิ่น

4. ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพ การจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการและประเมินผลการปฏิบัติงาน ตลอดจนการพิจารณาความคิดเห็นความชอบ การพัฒนาและการดำเนินการทางวินัยกับครู และบุคลากรทางการศึกษาในสถานศึกษาตามที่กฎหมายกำหนด
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้งการดูแลบำรุงรักษา และจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ความร่วมมือในการประเมินคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานภายนอกสถานศึกษา รวมทั้งการรายงานผลการประเมินต่อคณะกรรมการสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถานศึกษา และสถาบันอื่นในชุมชนและท้องถิ่น
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่เกี่ยวข้องกับกิจการภายในสถานศึกษา หรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่กฎหมายกำหนด

บทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการมีส่วนร่วมกับสถานศึกษา

อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

(1) กำกับ (2) ส่งเสริม สนับสนุนและ (3) มีอำนาจอื่นตามที่กฎหมาย กฎระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนด ซึ่งมีกรอบในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 ก : 13 - 16)

1. อำนาจหน้าที่ในการกำกับ หมายถึง การกำกับให้สถานศึกษาดำเนินงานด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารทั่วไป ให้สอดคล้องกับกฎหมาย กฎระเบียบ ประกาศ คำสั่ง และนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
2. อำนาจในการส่งเสริมและสนับสนุนกิจการของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษามีความเข้มแข็ง บริหารงานอย่างเป็นระบบ มีประสิทธิภาพ สามารถให้บริการการศึกษาแก่เยาวชน และประชาชนได้อย่างกว้างขวางทั่วถึง และจัดการศึกษาได้อย่างมีคุณภาพเป็นที่ยอมรับศรัทธา เชื่อถือของประชาชน ชุมชน และท้องถิ่น
3. อำนาจหน้าที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานอยู่ในสถานศึกษา อำนาจหน้าที่ในส่วนนี้ให้เป็นไปตามกฎหมาย

ว่าด้วยระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่กฎหมาย ระเบียบ ประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจ
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

จากบทบาทและอำนาจหน้าที่ของสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
ดังกล่าว อาจเปรียบเทียบบทบาทหน้าที่ ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 2.1 บทบาทหน้าที่ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

บทบาทหน้าที่ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>1. ด้านวิชาการ</p> <p>1.1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้อง กับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>1.2 จัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียน เป็นสำคัญตลอดจนการปรับปรุงและพัฒนา คุณภาพการจัดการศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.3 จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาและรายงานผลการประเมินให้ คณะกรรมการสถานศึกษารับทราบ</p> <p>2. ด้านงบประมาณ</p> <p>2.1 จัดตั้งและรับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษาตามที่กฎหมาย ระเบียบประกาศกำหนด</p>	<p>1. ด้านวิชาการ</p> <p>1.1 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะในการพัฒนา หลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน และความต้องการของผู้เรียนชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>1.2 ให้ข้อเสนอแนะและส่งเสริมสนับสนุนใน การจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อมกระบวนการ เรียนรู้แหล่งเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น ฯลฯ เพื่อ การปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา ของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง</p> <p>1.3 รับทราบและให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ จัดระบบและการดำเนินการตามระบบประกัน คุณภาพภายในสถานศึกษา</p> <p>2. ด้านงบประมาณ</p> <p>2.1 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการ จัดตั้งและการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา</p>

ตาราง 2.1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>2.2 ออกระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติ ฯลฯ เกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาทั้งนี้ตามที่กฎหมายระเบียบประกาศกำหนด</p>	<p>2.2 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะในการออกระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารการเงินและการจัดหารายได้จากทรัพย์สินของสถานศึกษาหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับเรื่องนี้ตามที่กฎหมายระเบียบประกาศกำหนด</p>
<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล ดำเนินการตามที่กฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนด</p>	<p>3. ด้านการบริหารงานบุคคล ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษากำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>
<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป 4.1 จัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.2 ดำเนินการและกำกับติดตามและประเมินผลงานตามแผนงาน โครงการของสถานศึกษา</p>	<p>4. ด้านการบริหารทั่วไป 4.1 ให้ความเห็นเสนอแนะและให้คำปรึกษาในการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารวมทั้งความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.2 รับทราบให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกิจการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับกฎหมายกฎระเบียบประกาศคำสั่งตลอดจนนโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

ตาราง 2.1 (ต่อ)

บทบาทหน้าที่ของ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	บทบาทหน้าที่ของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
<p>4.3 ระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา รวมทั้ง ปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และจัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาตามที่ กฎหมายระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนด</p> <p>4.4 ออกระเบียบข้อบังคับประกาศแนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ตามกฎหมาย ระเบียบประกาศกำหนด</p> <p>4.5 ส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชนและสร้าง ความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและ ท้องถิ่น</p> <p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษาหรือตามที่ได้รับมอบหมายและตามที่ กฎหมายระเบียบประกาศกำหนด</p>	<p>สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่นและรายงานสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาเมื่อสถานศึกษาไม่ปฏิบัติตาม กฎหมายกฎระเบียบประกาศคำสั่งตลอดจน นโยบายและแผนของกระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการ ของชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.3 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะประสานส่งเสริม สนับสนุนเกี่ยวกับการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษารวมทั้งปกครองดูแลบำรุงรักษาใช้และ จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ตามที่กฎหมายระเบียบประกาศกำหนด</p> <p>4.4 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะและให้ คำปรึกษาในการออกระเบียบข้อบังคับประกาศ แนวปฏิบัติ ฯลฯ ในการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของสถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบประกาศ กำหนด</p> <p>4.5 ให้ความเห็นข้อเสนอแนะและให้ คำปรึกษาในการส่งเสริมความเข้มแข็งในชุมชน และสร้างความสัมพันธ์กับสถาบันอื่น ๆ ในชุมชนและท้องถิ่น</p> <p>4.6 ปฏิบัติหน้าที่อื่นเกี่ยวกับกิจการของ สถานศึกษาตามที่กฎหมายระเบียบประกาศ ฯลฯ กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน</p>

สรุปได้ว่า การเสริมสร้างและพัฒนาศักยภาพบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา เป็นแนวทางหลักแนวทางหนึ่งในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ โดยอาศัยองค์กรเอกชนชุมชนท้องถิ่นให้มีส่วนผลักดันการศึกษาให้มากขึ้น การเปิดโอกาสให้ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมจัดการศึกษานั้น นอกจากนำแนวคิดหลายฝ่ายหลายคนร่วมกันมาประยุกต์ใช้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาแล้ว ยังเป็นการสร้างพื้นฐานของการตัดสินใจของท้องถิ่นเพื่อท้องถิ่น โดยท้องถิ่นอีกด้วย เพราะถึงนั้นหมายถึง การกระจายความรับผิดชอบการจัดการศึกษาไปสู่ท้องถิ่นแล้วเช่นกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้ศึกษา งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ และต่างประเทศ ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

วิริยะ อ่องสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.74 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน งานด้านวิชาการ งานด้านงบประมาณ งานด้านบริหารบุคคล และงานด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน และผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารการศึกษา จำแนกตามสถานภาพโดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการมีส่วนร่วมของผู้แทนผู้ปกครองกับผู้แทนครู ผู้แทนครูกับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครูกับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนครูกับผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครูกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้บริหาร สถานศึกษา การมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผู้แทนองค์กรชุมชนกับผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

สมควร กาพรัตน์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่สุราษฎร์ธานี เขต 3 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากและเมื่อพิจารณาเป็นราย ด้านด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านบริหารบุคคล และด้านบริหารงานทั่วไป อยู่ในระดับมากทุกด้านผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกันและผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษาสุราษฎร์ธานี เขต 3 จำแนกตามสถานภาพ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการมีส่วนร่วมของผู้แทนครูกับผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครูกับผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนครูกับผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนครูกับผู้แทนศิษย์เก่า ผู้แทนครูกับผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้แทนศิษย์เก่ากับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ทรงคุณวุฒิกับผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .01 ส่วนผู้แทนองค์กรชุมชนกับผู้บริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนสถานภาพการมีส่วนร่วมของคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ฐทรัพย์ ภาวงศ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ใน โรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2. ระดับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามเพศ ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพศชายกับเพศหญิง มีสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วม โดยรวมไม่แตกต่างกัน 3. ระดับสภาพ และปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามสถานภาพในการดำรงตำแหน่ง พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีสภาพในการดำรงตำแหน่งต่างกัน มีสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วม โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้าน ไม่แตกต่างกัน 4. ระดับสภาพการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการมีส่วนร่วม โดยรวม แตกต่างกันที่ระดับ .01

5. ระดับปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามวุฒิการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีปัญหาการมีส่วนร่วมโดยรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน

สถิต เชาวดี (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาด้านวิชาการอยู่ในระดับมาก ด้านงบประมาณ ด้านบุคคล และด้านบริหารทั่วไป อยู่ในระดับปานกลาง การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียนที่ผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อจำแนกรายด้าน พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดใหญ่มีความคิดเห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีส่วนร่วมในการบริหารงานด้านงบประมาณมากกว่า ผู้บริหาร โรงเรียนที่ปฏิบัติงาน ในโรงเรียนขนาดกลาง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

กรองกาญจน์ เชิญชัยชिरากุล (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์ ผลการวิจัย พบว่าปัญหาอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง คือ ผู้ปกครองไม่มีเวลาเพียงพอในการอบรมเลี้ยงดู ไม่มีเวลาเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนและได้รับข่าวสารจากทางโรงเรียนน้อย และมีข้อเสนอแนะคือ โรงเรียนควรเพิ่มวิธีในการสื่อสารที่หลากหลายและส่งข่าวสารให้ผู้ปกครองรับทราบอย่างสม่ำเสมอ จัดให้มีการประชุมพบปะพูดคุยระหว่างผู้ปกครองกับครูประจำชั้นและควรมีการจัดกิจกรรมในวันเสาร์และอาทิตย์ เพื่อให้ผู้ปกครองที่ทำงานประจำได้มีโอกาสในการเข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนมากขึ้น

เผ่าชี บิล โอ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสงขลา ผลการวิจัยพบว่า

- 1) ระดับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสงขลา โดยรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสงขลา จำแนกตามระดับวุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา พบว่าผู้ทรงคุณวุฒิที่มีระดับการศึกษา และขนาดสถานศึกษาคงกัน มีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ .001

โดยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีระดับการศึกษาอนุปริญญามีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่าปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอกและผู้ทรงคุณวุฒิที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาน้อยกว่าปริญญาโท และปริญญาเอก 3) ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดสงขลา พบว่า ควรอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นแก่ผู้ทรงคุณวุฒิ ให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตร ควรรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการใช้จ่ายงบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาพิจารณาทุกครั้งในการจัดซื้อวัสดุ ครุภัณฑ์ สถานศึกษาควรมีการรายงานผลการใช้งบประมาณให้คณะกรรมการสถานศึกษาทราบเป็นระยะ ควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างคณะกรรมการสถานศึกษากับบุคลากรในสถานศึกษา ให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูและผู้บริหาร สถานศึกษาควรรับฟังความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการจัดสภาพแวดล้อมในสถานศึกษาให้คณะกรรมการสถานศึกษาเป็นตัวแทนในการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน

งานวิจัยต่างประเทศ

เจนนิง (Jennig, 1984 : 336-A ; อ้างถึงใน บุญมี เชาระกำ. 2542 : 34) ได้ศึกษาเรื่องโรงเรียนในฐานะเป็นชุมชนกับความสัมพันธ์ของสิ่งแวดล้อมในโรงเรียน ผลการศึกษา พบว่า หากเปิดโอกาสให้บุคคลได้เข้าไปเกี่ยวข้องหรือมีส่วนร่วมในการสร้างกฎเกณฑ์จะทำให้เกิดความรู้สึกว่าต้องรักษากฎเกณฑ์นั้นไว้และถ้าหากให้เข้าร่วมงานเขาจะเป็นผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องและรับผิดชอบต่อการดำเนินงานของโรงเรียน ความแตกแยกจะลดน้อยจากที่ได้ศึกษามาทั้งหมด สรุปเป็นปัญหาการปฏิบัติงานด้านการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชนได้ ดังนี้ 1) ครูอาจารย์ไม่พยายามเข้าไปสัมพันธ์กับชุมชน 2) ประชาชนเห็นว่าเป็นหน้าที่ของโรงเรียนแต่ฝ่ายเดียวที่จะจัดการศึกษาให้แก่เด็ก 3) ในท้องที่ที่ห่างไกลปัญหาเรื่องภาษา มีผลต่อการติดต่อสื่อสารมาก 4) โรงเรียนไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนใช้บริการอาคารสถานที่ได้อย่างสะดวกและเต็มที่ 5) การเชิญผู้ปกครอง ผู้ชำนาญการหรือผู้ทรงคุณวุฒิ มาเป็นวิทยากรโรงเรียนยังทำได้น้อยมาก 6) เศรษฐกิจรายได้ของชุมชนไม่ดีทำให้การเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ของทางโรงเรียนเป็นไปได้ยาก 7) ผู้บริหารทำตัวไม่เหมาะสม ประชาชนเข้าถึงยาก 8) ระเบียบข้อบังคับของทางราชการเป็นอุปสรรคต่อการสนองตอบความต้องการของชุมชน 9) บุคลากรเฉพาะในการประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนยังไม่มีหรือมีแล้วแต่ไม่มีความสามารถ 10) ครูไม่มีเวลา

ให้กับชุมชนเพราะเรื่องของการศึกษาต่อทั้งในและนอกเวลาราชการและต้องกลับบ้านที่อยู่ต่างถิ่น ทั้งในวันหยุดปกติและวันหยุดเทศกาล

ชูสเตอร์ และแวนดาร์ (Schuler & Vandra. 1987 : 185) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการศึกษาในมหาวิทยาลัยมินนิโซตาสหรัฐอเมริกาโดยศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างมีประสิทธิภาพผลปรากฏว่าการมีส่วนร่วมอย่างไม่มีประสิทธิภาพเกิดจากความบกพร่องในการติดต่อสื่อสารปัญหาการมีส่วนร่วมได้แก่ระดับของการมีส่วนร่วมการเข้าร่วมเพียงเรื่องเดียวการเข้าร่วมโดยขาดความเข้าใจในสถานการณ์ทั้งหมดขาดข้อตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของการมีส่วนร่วม

เมนู เทคา (Amenu - TeKaa. 1988 : 55 ; อ้างถึงใน เสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์. 2537 : 185) ได้ศึกษาทัศนคติของชาวอินเดียนในประเทศแคนาดาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการศึกษาซึ่งผลการวิจัย พบว่าการจัดการศึกษาประสบความสำเร็จในชุมชนที่มีประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการจัดการศึกษาที่สามารถตอบสนองความต้องการของชุมชนและสอดคล้องกับวัฒนธรรมของชุมชนนั้น ๆ เมื่อประชาชนมีส่วนร่วมอย่างเข้มแข็ง การจัดการศึกษาก็จะประสบผลสำเร็จ

ฟอสเตอร์ (Foster. 1993 : MM91110 ; อ้างถึงใน แวน วิรุฬห์เรศ. 2546 : 76) ได้ศึกษาเรื่องกลุ่มของผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วม : ผลต่ออัตราของการเข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมกับโรงเรียน แบ่งได้ 2 กลุ่ม พบว่า 1) ผู้ปกครองที่เข้ามาในโรงเรียนจะพร้อมอาสาการทำงานต่าง ๆ ร่วมแสดงความคิดเห็นในการประชุมสภาของโรงเรียน จะส่งผลต่อนักเรียนโดยอ้อม 2) ผู้ปกครองที่เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน จะช่วยทำการบ้านหรือทำโครงการร่วมกับบุตรหลานของตนเอง

ร็อก (Rock. 1996 : 3403 - A : อ้างถึงใน สุมา สามเพชรเจริญ. 2550 : 36) ได้ศึกษาการบริหารโรงเรียนและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า คณะกรรมการโรงเรียนอาจเปลี่ยนแปลงรูปแบบการตัดสินใจโดยจัดหารูปแบบที่เข้ากันได้กับชุมชน โดยร่วมกันเสนอรูปแบบการติดต่อสร้างความสัมพันธ์ในการตัดสินใจแบบช่วยเหลือกัน คณะกรรมการโรงเรียนมีส่วนช่วยเหลือในการตกลงใจหาวิธีการดำเนินการที่เป็นประโยชน์กับชุมชน มีการตกลงตัดสินใจในผลลัพธ์ที่ขัดแย้งกัน

สรุปได้ว่า งานวิจัยในประเทศและงานวิจัยต่างประเทศเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม นั้นชี้ให้เห็นว่า คณะกรรมการสถานศึกษาจะมักมีสภาพการปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับปานกลางถึงมากบทบาทของคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ ได้แก่ด้านการให้คำปรึกษาแนะนำ การช่วยเหลือการส่งเสริมกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียนในการกำหนดแนวทางการพัฒนาและการจัดกิจกรรม

การเรียนการสอนของโรงเรียนให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ด้านการแสวงหา ความช่วยเหลือและความร่วมมือจากประชาชนทั้งหน่วยงานของรัฐและเอกชน เพื่อพัฒนาโรงเรียน และด้านการประสานงานระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน หน่วยงานและส่วนราชการการปฏิบัติจริง อยู่ในระดับน้อยทุกบทบาท ทั้งนี้เนื่องจากสภาพการปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา ยังมีปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ ที่จะต้องแก้ไข ปรับปรุง เช่น การมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน การกำหนดนโยบายในการบริหาร โรงเรียน ความสัมพันธ์ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของประชาชนเป็นหลักการสำคัญของประชาธิปไตยในการจัดการศึกษา จะประสบผลสำเร็จได้ประชาชนจะต้องมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรการศึกษาของโรงเรียนจะต้อง สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและวัฒนธรรมในสังคมนั้น ๆ แต่ข้อบกพร่องของการ มีส่วนร่วมก็คือ ประชาชนมีส่วนร่วมน้อยขาดความรู้ ความเข้าใจในกิจกรรมและการติดต่อสื่อสาร ที่ไม่ดี

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
มีวิธีการดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ปีการศึกษา 2556 จำนวน 459 คน จาก 49 โรงเรียน จำแนกเป็น

1.1 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนประถมศึกษา 32 โรงเรียน
จำนวน 294 คน

1.2 คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา
17 โรงเรียน จำนวน 165 คน

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของ
กลุ่มตัวอย่าง ตามตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 : 608 - 609 ; อ้างถึงใน
พิศณุ พงศ์ศรี, 2551 : 109) ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 210 คน จากนั้นทำการสุ่มแบบหลาย
ขั้นตอน (Multi - stage Random Sampling) โดยมีกระบวนการในการสุ่ม ดังนี้

2.1 แบ่งโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 4 ออกเป็นกลุ่มย่อยโดยจำแนกตามประเภท และขนาดของโรงเรียนซึ่งเป็นการแบ่ง
ในลักษณะชั้นภูมิ (Strata)

2.2 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยการสุ่ม (Sampling Unit) จากนั้นทำการสุ่มโรงเรียนในแต่ละประเภท และแต่ละขนาดมา 1 ใน 2 ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยการจับฉลาก

2.3 จากโรงเรียนแต่ละประเภท ทำการสุ่มคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้กระจายไปตามสัดส่วน ตามขนาดของโรงเรียน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย รายละเอียดของประชากร และกลุ่มตัวอย่าง ปรากฏดังตาราง 3.1 และ 3.2

ตาราง 3.1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประเภท และขนาดของโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากรโรงเรียน				กลุ่มตัวอย่างโรงเรียน			
	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
โรงเรียนประถมศึกษา	20	11	1	32	10	6	1	17
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	5	10	2	17	3	5	1	6
รวม	25	21	3	49	13	11	2	26

ตาราง 3.2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประเภท และขนาดของโรงเรียนที่ได้จากกลุ่มตัวอย่างโรงเรียน

ขนาดของโรงเรียน	ประชากร				กลุ่มตัวอย่าง			
	คณะกรรมการสถานศึกษา				คณะกรรมการสถานศึกษา			
ประเภทของโรงเรียน	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม	เล็ก	กลาง	ใหญ่	รวม
โรงเรียนประถมศึกษา	90	54	15	159	77	46	13	136
โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา	27	45	15	87	23	38	13	74
รวม	117	99	30	246	100	84	26	210

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ลักษณะของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง แบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List) จะมีคำตอบให้กาเครื่องหมาย ✓ ลงใน ()

ตัวอย่างแบบสอบถาม

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
() ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ประเภทของโรงเรียน

- () โรงเรียนประถมศึกษา
() โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ซึ่งคำถามครอบคลุมการมีส่วนร่วมในภาระหน้าที่ 10 ด้าน แบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง มีส่วนร่วมมากที่สุด
4 หมายถึง มีส่วนร่วมมาก
3 หมายถึง มีส่วนร่วมปานกลาง
2 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อย
1 หมายถึง มีส่วนร่วมน้อยที่สุด

โดยผู้ตอบเลือกกาเครื่องหมาย ✓ ในแบบสอบถาม การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตัวอย่างแบบสอบถาม

ด้านที่	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
1. ด้านการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา						
0. กำหนดแนวทางการวิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการ ของสถานศึกษาและชุมชน.....	✓					

จากตัวอย่างข้อ 0 ผู้ตอบแบบสอบถามกาเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 5 แสดงว่าผู้ตอบ มีความคิดเห็นว่าระดับการมีส่วนร่วมในด้านที่ 1 ในข้อ 0. อยู่ในระดับมากที่สุด

ตอนที่ 3 เป็นคำถามปลายเปิด (Open - ended Form) เพื่อให้กลุ่มตัวอย่างได้แสดง ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ เพิ่มเติมนอกเหนือจากที่กล่าวมาแล้ว

2. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาตำราเอกสารที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับนโยบายการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน
2. ศึกษาคู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
3. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามความมุ่งหมายของการวิจัย 10 ด้าน
4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเรียบร้อยแล้วเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องด้านเนื้อหา โครงสร้าง และภาษา เพื่อให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมและเหมาะสม
5. ปรับปรุง แก้ไขแบบสอบถาม ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ แล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ (Face Validity) จำนวน 3 ท่าน ดังนี้

5.1 นายบรรหาญ บุญจันทร์ วุฒิการศึกษา ค.ม. (การบริหารการศึกษา) ตำแหน่ง ผู้อำนวยการ โรงเรียนบ้าน โนนเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา

5.2 นายมนตรี นันโซ วุฒิการศึกษา ศษ.บ. (คณิตศาสตร์) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษด้านการวัดประเมินผล โรงเรียนบ้าน โนนเจริญ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและประเมินผล

5.3 นายกนกศักดิ์ ชัยสมักร วุฒิการศึกษา ค.บ. (ภาษาไทย) ตำแหน่งครูชำนาญการพิเศษด้านภาษาไทย โรงเรียนบ้านสวายสอ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้เชี่ยวชาญด้านภาษา

6. นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้วนำไปทดลองใช้ (Try out) กับคณะกรรมการสถานศึกษาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งมีลักษณะคล้ายกลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

7. นำแบบสอบถามมาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) คัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า 0.23 ขึ้นไป
ไปใช้

8. ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967 ซึ่งผ่านเกณฑ์และสามารถนำไปใช้
เก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูล
ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ ส่งถึงผู้อำนวยการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการแจก
แบบสอบถาม โดยผู้วิจัยทำการแจกแบบสอบถามด้วยตนเองและกำหนดวันรับแบบสอบถามคืน
2. ผู้วิจัยไปรับแบบสอบถามคืนตามวัน เดือน ปี ที่กำหนด ถ้าโรงเรียนใดส่ง
แบบสอบถามยังไม่ครบ ผู้วิจัยจะติดตามเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการส่งแบบสอบถามเป็นบุคคล
เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป
3. ตรวจสอบแบบสอบถามที่ได้รับคืนและส่วนที่ยังไม่ได้ส่งคืน
4. กรณีไม่ได้รับแบบสอบถามคือภายในกำหนด ผู้วิจัยจะติดตามด้วยตนเองเพื่อให้ได้
แบบสอบถามคืนทั้งหมด
5. ผลปรากฏว่าแบบสอบถามจำนวน 210 ฉบับ เก็บรวบรวมกลับคืนมาได้จำนวน 210
ฉบับ มีความสมบูรณ์ 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์และทำการคัดเลือกไว้เฉพาะ
แบบสอบถามที่มีความสมบูรณ์
2. กรอกรหัสแบบสอบถาม แล้วบันทึกข้อมูลลงในคอมพิวเตอร์
3. ประมวลผลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าที่ต้องการ
การวิเคราะห์ข้อมูล ในแต่ละประเด็น มีดังต่อไปนี้

3.1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามวิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่
(Frequency) หาค่าร้อยละ (Percentage) เสนอข้อมูลเป็นตารางร้อยละ

3.2 การศึกษาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และการจัดอันดับ ซึ่งการแปลความหมายของค่าเฉลี่ย ใช้เกณฑ์ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 100)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50	หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

3.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประเภทของโรงเรียน โดยการทดสอบค่าที่แบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

3.4 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One - way Analysis of Variance) กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05 เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้วิธีการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe')

3.5 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ เสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยใช้การหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach)

2. สถิติพื้นฐาน

2.1 ค่าร้อยละ

2.2 ค่าเฉลี่ย

2.3 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา และประเภทของโรงเรียน โดยการทดสอบค่าทีแบบกลุ่มที่เป็นอิสระต่อกัน (Independent Samples t-test)

3.2 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้เสนอตามลำดับดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของคะแนน (Mean Squares)
df	แทน	ชั้นแห่งความอิสระ Degrees of Freedom
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แบ่งการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ตามภาระหน้าที่ 10 ด้าน

ตอนที่ 3 การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
บุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากคำถามปลายเปิด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ดังปรากฏในตาราง 4.1 ดังต่อไปนี้

ตาราง 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน
และขนาดของโรงเรียน

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
กลุ่มตัวอย่าง	210	100
1. ระดับการศึกษา	148	70.48
1.1 ต่ำกว่าปริญญาตรี	62	29.52
1.2 ปริญญาตรีขึ้นไป		
2. ประเภทของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
2.1 ประถมศึกษา	145	69.05
2.2 ขยายโอกาสทางการศึกษา	65	30.95
3. ขนาดของโรงเรียนที่ปฏิบัติงาน		
3.1 เล็ก	107	50.95
3.2 กลาง	81	38.57
3.3 ใหญ่	22	10.48

จากตาราง 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามที่เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 210 คน
มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 70.48 ปริญญาตรีขึ้นไป
จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 29.52 เมื่อพิจารณาตามประเภทของโรงเรียน พบว่า เป็น
คณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 69.05 โรงเรียนขยายโอกาส

ทางการศึกษา จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 30.95 เมื่อพิจารณาตามขนาดของโรงเรียน พบว่า ส่วนใหญ่ เป็นคณะกรรมการ โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 50.95 รองลงมา เป็นคณะกรรมการ โรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 81 คน คิดเป็นร้อยละ 38.57

ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ดังปรากฏในตาราง 4.2 - 4.5

ตาราง 4.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.24	0.30	มาก	3
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.33	0.36	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.34	มาก	2
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.12	0.37	มาก	4
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่างๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.92	0.37	มาก	9
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน	4.02	0.44	มาก	7
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.89	0.28	มาก	10
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.03	0.31	มาก	6
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.06	0.32	มาก	5

ตาราง 4.2 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	4.00	0.32	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.11	0.12	มาก	

จากตาราง 4.2 พบว่า ความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบ การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.33$) รองลงมาคือ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.27$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์ จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 4.3 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนา การศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา				
1. การกำหนดแนวทางวิเคราะห์ปัญหาและความ ต้องการของสถานศึกษาและชุมชน	4.19	0.65	มาก	5
2. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางของการพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	4.25	0.66	มาก	3
3. กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อ พัฒนาคุณภาพของสถานศึกษา	4.20	0.83	มาก	4

ตาราง 4.3 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา				
4. กำหนดนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและยุทธศาสตร์ในการบริหารของสถานศึกษา	4.28	0.75	มาก	2
5. การศึกษาทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542	4.29	0.69	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.16	0.73	มาก	

จากตาราง 4.3 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.16$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 5 การศึกษาทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ($\bar{X} = 4.29$) รองลงมา คือ ข้อ 4 กำหนดนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและยุทธศาสตร์ในการบริหารของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 1 การกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของสถานศึกษาและชุมชน ($\bar{X} = 4.19$)

ตาราง 4.4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา				
6. การประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.33	.84	มาก	3

ตาราง 4.4 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบ การใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา				
7. ให้ความเห็นชอบในการกำหนดปฏิบัติการ ปฏิบัติงานและงบประมาณตามที่กำหนดไว้ใน แผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา	4.31	0.77	มาก	4
8. กำหนดแนวทางในการบริหารงบประมาณของ สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล	4.34	0.65	มาก	2
9. การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหาร งบประมาณของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	4.35	0.60	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.49	0.73	มาก	

จากตาราง 4.4 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้าน
การจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับ
มาก ($\bar{X} = 4.49$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ
ข้อ 9 การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ
($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ ข้อ 8 กำหนดแนวทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมี
ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ($\bar{X} = 4.34$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 7 ให้ความเห็นชอบ
ในการกำหนดปฏิบัติการปฏิบัติงานและงบประมาณตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปี
ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$)

ตาราง 4.5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา				
10. การให้ความคิดเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น	4.32	0.78	มาก	2
11. การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา	4.24	0.72	มาก	4
12. การพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านต่าง ๆ	4.34	0.72	มาก	1
13. การกำหนดแนวทางในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551	4.21	0.86	มาก	5
14. ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น	4.24	0.79	มาก	3
รวมเฉลี่ย	4.20	0.78	มาก	

จากตาราง 4.5 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 12 การพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกำหนดเป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านต่าง ๆ ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ข้อ 10 การให้ความคิดเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษาให้สอดคล้อง

กับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.32$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 13 การกำหนดแนวทางในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ($\bar{X} = 4.21$)

ตาราง 4.6 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม				
15. การวางแผนบริหารงานสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ของสถานศึกษา	4.28	0.66	มาก	1
16. การกำหนดแนวทางการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและ สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา	4.21	0.77	มาก	2
17. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิชาการที่เหมาะสมเอื้อต่อกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน	4.12	0.80	มาก	3
18. กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ	3.89	0.70	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.21	0.75	มาก	

จากตาราง 4.6 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดการเรียนการสอน สภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 15 การวางแผนบริหารงานสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.28$) รองลงมา คือ ข้อ 16 การกำหนดแนวทางการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและ

สภาพแวดล้อมของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.21$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 18 กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองได้อย่างเต็มตามศักยภาพ ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 4.7 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด				
19. การประชุมเพื่อวางแผนการออกกฎระเบียบต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.84	0.67	มาก	2
20. การประชุมปรึกษาหารือในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา	3.89	0.64	มาก	1
21. การเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกมาตรการ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.04	0.70	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.90	0.68	มาก	

จากตาราง 4.7 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 21 การเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกมาตรการ การปฏิบัติงานต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ข้อ 20 การประชุมปรึกษาหารือในการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.89$)

ตาราง 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน				
22. การประชุมปรึกษาหารือ กำหนดแนวทางในการ จัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.03	0.73	มาก	2
23. มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม /โครงการ ต่าง ๆ ของสถานศึกษา	3.96	0.92	มาก	3
24. รับทราบ และกำหนดแนวทางการประเมินผลการ จัดกิจกรรมโครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้น	4.07	0.63	มาก	1
รวมเฉลี่ย	3.96	0.77	มาก	

จากตาราง 4.8 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.96$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 24 รับทราบ และกำหนดแนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรมโครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้น ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ ข้อ 22 การประชุมปรึกษาหารือ กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.03$)

ตาราง 4.9 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา				
จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา				
25. ร่วมวางแผนแนวทางในการระดมทุนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอกท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.88	0.50	มาก	2
26. กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน	3.82	0.45	มาก	4
27. ให้ความเห็นชอบในการนำทรัพย์สินของสถานศึกษาเพื่อจัดหาผลประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา	4.04	0.47	มาก	1
28. กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้งผลประโยชน์จากการนำทรัพย์สินของสถานศึกษามาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล	3.83	0.57	มาก	3
รวมเฉลี่ย	3.97	0.51	มาก	

จากตาราง 4.9 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 27 ให้ความเห็นชอบในการนำทรัพย์สินของสถานศึกษาเพื่อจัดหาผลประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.04$) รองลงมา คือ ข้อ 25 ร่วมวางแผนแนวทางในการระดมทุนต่าง ๆ ทั้งภายใน และภายนอกท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 26 กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ($\bar{X} = 3.82$)

ตาราง 4.10 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา				
29. ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา	3.91	0.61	มาก	4
30. มีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา	3.96	0.73	มาก	3
31. การกำกับติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา	4.10	0.70	มาก	2
32. การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา	4.14	0.52	มาก	1
รวมเฉลี่ย	4.06	0.65	มาก	

จากตาราง 4.10 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 32 การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.14$) รองลงมา คือ ข้อ 31 การกำกับติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 29 ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 4.11 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน				
33. เสนอแนวทางเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน	4.09	0.67	มาก	2
34. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น	4.13	0.56	มาก	1
35. ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชน	4.05	0.51	มาก	3
36. กำหนดนโยบายแนวทางในการให้ความรู้และทิศทางการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น	3.96	0.58	มาก	4
รวมเฉลี่ย	4.09	0.59	มาก	

จากตาราง 4.11 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 34 ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเอกชนในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา คือ ข้อ 33 เสนอแนวทางเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับชุมชน ($\bar{X} = 4.09$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 36 กำหนดนโยบายแนวทางในการให้ความรู้และทิศทางการให้บริการด้านวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น ($\bar{X} = 3.96$)

ตาราง 4.12 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมและรายข้อ

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด				
37. ให้ความร่วมมือในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัตินอกเหนือจากระเบียบกำหนดไว้	4.07	0.70	มาก	1
38. กำกับติดตามดูแลการดำเนินงานในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติจากหน่วยงานต้นสังกัด	3.90	0.63	มาก	4
39. มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รับผิดชอบต่อความเป็นมาในการดำเนินงานตามภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความจำเป็น	3.99	0.60	มาก	3
40. ให้ข้อเสนอแนะและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนตามความเหมาะสม	4.03	0.52	มาก	2
รวมเฉลี่ย	4.08	0.62	มาก	

จากตาราง 4.12 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.08$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ข้อ 37 ให้ความร่วมมือในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัตินอกเหนือจากระเบียบกำหนดไว้ ($\bar{X} = 4.07$) รองลงมา คือ ข้อ 40 ให้ข้อเสนอแนะและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียนตามความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.03$) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ข้อ 38 กำกับติดตามดูแลการดำเนินงานในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติจากหน่วยงานต้นสังกัด ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 4.13 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.26	0.30	มาก	2
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.32	0.35	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.36	มาก	3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.09	0.37	มาก	4
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.90	0.29	มาก	10
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานโครงการและ ประเมินการปฏิบัติงาน	4.04	0.43	มาก	7
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.91	0.35	มาก	9
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.05	0.31	มาก	5
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.05	0.33	มาก	5
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	4.00	0.32	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.11	0.12	มาก	

จากตาราง 4.13 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
จำแนกตามระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้ง
งบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ

ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.26$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.90$)

ตาราง 4.14 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.20	0.32	มาก	3
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.37	0.37	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.35	0.26	มาก	2
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.20	0.35	มาก	3
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.87	0.26	มาก	10
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและ ประเมินการปฏิบัติงาน	3.98	0.45	มาก	7
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.95	0.41	มาก	9
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.98	0.31	มาก	7
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.07	0.28	มาก	5
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	3.99	0.34	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.12	0.11	มาก	

จากตาราง 4.14 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
จำแนกตามระดับการศึกษาปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อพิจารณา
เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้ง
งบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ
ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.35$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกกระเบื้อง
ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.87$)

ตาราง 4.15 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.24	0.30	มาก	3
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.34	0.32	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.33	มาก	2
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศ การเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.14	0.36	มาก	4
5. ด้านการออกกระเบื้อง ข้อบังคับ ประกาศ และแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.92	0.30	มาก	10
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและ ประเมินการปฏิบัติงาน	4.00	0.43	มาก	7
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.93	0.37	มาก	9
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.05	0.30	มาก	6
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.06	0.32	มาก	5

ตาราง 4.15 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	3.98	0.33	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.12	0.33	มาก	

จากตาราง 4.15 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ของโรงเรียนประถมศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการ
ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.29$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนว
ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.92$)

ตาราง 4.16 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัด
การศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.24	0.30	มาก	2
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.30	0.43	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.23	0.36	มาก	3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศ การเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.08	0.37	มาก	4
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.83	0.24	มาก	10

ตาราง 4.16 (ต่อ)

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
6. ด้านการกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและ ประเมินการปฏิบัติงาน	4.05	0.45	มาก	5
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.91	0.38	มาก	9
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.99	0.32	มาก	8
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.05	0.31	มาก	5
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	4.05	0.31	มาก	5
รวมเฉลี่ย	4.10	0.12	มาก	

จากตาราง 4.16 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.10$) และเมื่อพิจารณา เป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้ง งบประมาณและรับผิดชอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.30$) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.24$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.83$)

ตาราง 4.17 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดเล็ก เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
 ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่
 การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.19	0.26	มาก	3
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบค่าใช้จ่าย งบประมาณของสถานศึกษา	4.32	0.35	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.28	0.36	มาก	2
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.14	0.36	มาก	4
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนว ปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.91	0.42	มาก	10
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและ ประเมินการปฏิบัติงาน	4.05	0.40	มาก	6
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.93	0.27	มาก	9
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	4.07	0.31	มาก	5
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.05	0.34	มาก	6
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่ กฎหมายกำหนด	3.95	0.33	มาก	8
รวมเฉลี่ย	4.11	0.13	มาก	

จากตาราง 4.17 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
 ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
 ของโรงเรียนขนาดเล็ก โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
 อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการ
 ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.32$) รองลงมา คือ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

($\bar{X} = 4.28$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 3.91$)

ตาราง 4.18 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลาง เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.31	0.35	มาก	2
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบค่าใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.34	0.37	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.27	0.32	มาก	3
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.07	0.39	มาก	5
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.93	0.33	มาก	9
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน	3.85	0.30	มาก	10
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.98	0.48	มาก	8
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.98	0.33	มาก	7
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.09	0.31	มาก	4
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด	4.06	0.31	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.12	0.11	มาก	

จากตาราง 4.18 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ของโรงเรียนขนาดกลาง โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.34$) รองลงมา คือ ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.31$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานโครงการและประเมินการปฏิบัติงาน ($\bar{X} = 3.85$)

ตาราง 4.19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดใหญ่ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	\bar{X}	S.D.	ความหมาย	อันดับที่
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.22	0.24	มาก	4
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.37	0.38	มาก	1
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.26	0.31	มาก	2
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.26	0.28	มาก	2
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.97	0.27	มาก	9
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการปฏิบัติงาน	4.00	0.42	มาก	7
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.88	0.27	มาก	10
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.03	0.22	มาก	5
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.00	0.20	มาก	7
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด	4.01	0.30	มาก	6
รวมเฉลี่ย	4.11	0.13	มาก	

จากตาราง 4.19 พบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ของโรงเรียนขนาดใหญ่ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า
อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการ
ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมา คือ ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
($\bar{X} = 4.26$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา
ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.88$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4 ปรากฏดังตาราง 4.20 - 4.23

ตาราง 4.20 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ระดับการศึกษา				t
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของ สถานศึกษา	4.26	0.30	4.20	0.32	1.367
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการ ใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.32	0.35	4.37	0.38	0.909
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.24	0.37	4.35	0.26	2.594**
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.09	0.37	4.20	0.35	1.862
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.91	0.35	3.95	0.42	0.567
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการ และประเมินการปฏิบัติงาน	4.04	0.43	3.98	0.45	0.872

ตาราง 4.20 (ต่อ)

ข้อความ	ระดับการศึกษา				t
	ต่ำกว่า ปริญญาตรี		ปริญญาตรี ขึ้นไป		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.90	0.29	3.87	0.26	0.822
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	4.05	0.31	3.98	0.31	1.399
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.05	0.33	4.07	0.28	0.363
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมาย ตามที่กฎหมาย กำหนด	4.00	0.32	3.99	0.35	0.158
รวมเฉลี่ย	4.11	0.12	4.12	0.12	0.920

** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 4.20 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีระดับการศึกษาด้านต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.21 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามประเภทของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	ประเภทของโรงเรียน				t
	ประถมศึกษา		ขยายโอกาสทางการศึกษา		
	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	4.24	0.31	4.24	0.30	0.068
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา	4.34	0.32	4.30	0.43	0.687
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	4.29	0.33	4.23	0.36	1.125
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อมบรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	4.14	0.37	4.08	0.37	1.066
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	3.93	0.37	3.91	0.38	0.243
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการ และประเมินการปฏิบัติงาน	4.00	0.43	4.05	0.45	0.701
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา	3.92	0.30	3.83	0.24	2.251*
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.05	0.31	3.99	0.32	1.179
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน	4.06	0.32	4.05	0.31	0.102
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด	3.98	0.33	4.05	0.31	1.455
รวมเฉลี่ย	4.12	0.12	4.10	0.12	1.373

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.21 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอ

คู่มือ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ของโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียนขยายโอกาส โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 4.22 เปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
1. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.661	2	0.331	3.673*
	ภายในกลุ่ม	18.627	207	0.090	
	รวม	19.288	209		
2. ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้งบประมาณของสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.067	2	0.033	0.258
	ภายในกลุ่ม	26.829	207	0.130	
	รวม	26.896	209		
3. ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.006	2	0.003	0.027
	ภายในกลุ่ม	24.264	207	0.117	
	รวม	24.271	209		
4. ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม	ระหว่างกลุ่ม	0.663	2	0.332	2.485
	ภายในกลุ่ม	27.618	207	0.133	
	รวม	28.281	209		
5. ด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด	ระหว่างกลุ่ม	0.081	2	0.040	0.291
	ภายในกลุ่ม	28.760	207	0.139	
	รวม	28.841	209		
6. ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงานโครงการและประเมินการปฏิบัติงาน	ระหว่างกลุ่ม	0.258	2	0.129	0.678
	ภายในกลุ่ม	39.443	207	0.191	
	รวม	39.702	209		

ตาราง 4.22 (ต่อ)

ข้อความ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
7. ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของ สถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.255	2	0.128	1.615
	ภายในกลุ่ม	16.343	207	0.079	
	รวม	16.598	209		
8. ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	0.325	2	0.163	1.722
	ภายในกลุ่ม	19.551	207	0.094	
	รวม	19.876	209		
9. ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ ชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	0.153	2	.076	0.770
	ภายในกลุ่ม	20.536	207	.099	
	รวม	20.689	209		
10. ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับ มอบหมายตามที่กฎหมาย กำหนด	ระหว่างกลุ่ม	0.619	2	0.310	2.998
	ภายในกลุ่ม	21.380	207	0.103	
	รวม	21.999	209		
รวมทุกด้าน	ระหว่างกลุ่ม	0.002	2	0.001	0.072
	ภายในกลุ่ม	3.026	207	.015	
	รวม	3.028	209		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.22 พบว่า ความคิดเห็นของเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็ก กลาง และใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน
เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

เมื่อด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา มีความคิดเห็นแตกต่างกันจึงต้อง
เปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซฟเฟ่ ดังปรากฏในตาราง 4.23

ตาราง 4.23 เปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา จำแนกตามขนาด โรงเรียน เป็นรายคู่

ขนาดของโรงเรียน		เล็ก	กลาง	ใหญ่
\bar{X}		4.07	4.28	4.14
เล็ก	4.07	-	.21*	.07
กลาง	4.28		-	.14
ใหญ่	4.14			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 4.23 พบว่า ความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ระหว่างโรงเรียนขนาดเล็กกับโรงเรียนขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ส่วนคู่อื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติม จากคำถามปลายเปิด

ตาราง 4.24 ความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ N = 48	ร้อยละ 100
1	ควรรับฟังการเสนอแนะและความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน	38	79.16
2	ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน	33	68.75
3	การกำกับ ติดตามผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา	32	66.66

ตาราง 4.24 (ต่อ)

ข้อที่	ข้อเสนอแนะ	ความถี่ N = 48	ร้อยละ 100
4	ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผล การจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนด้วย	30	62.50
5	ควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตรงตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มากขึ้น	24	50.00
6	ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนด มาตรฐานของสถานศึกษามากขึ้น	18	37.50
7	คณะกรรมการสถานศึกษาควรให้ความร่วมมือในภารกิจที่สถาน ศึกษาจะต้องปฏิบัติที่นอกเหนือจากที่กฎระเบียบกำหนดไว้ให้ มากขึ้น	15	31.25
8	ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษามาให้ความรู้แก่นักเรียนในการ เป็นวิทยากรท้องถิ่น และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับนักเรียนและครูใน ชั้นเรียน	13	27.08
9	ให้คณะกรรมการสถานศึกษาสอบถามความต้องการของชุมชน และท้องถิ่น เพื่อการมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของสถาน ศึกษา	10	20.83
10	คณะกรรมการสถานศึกษาควรมีส่วนร่วมกับสถานศึกษาในการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาท้องถิ่นร่วมกับชุมชนและองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจัง	8	16.66

จากตาราง 4.24 พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีจำนวนมากที่สุด 5 ลำดับแรก ได้แก่ 1) ควรรับฟังการเสนอแนะ
และความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษา
เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน (ร้อยละ 79.16) 2) ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าประชุมวางแผน
แผนการจัดสรรงบประมาณ เพื่อดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน (ร้อยละ 68.75) 3) การกำกับ
ติดตามผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาท

มากขึ้น (ร้อยละ 66.66) 4) ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนด้วย (ร้อยละ 62.50) และ 5) ควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มากขึ้น (ร้อยละ 50.00) ตามลำดับ

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังต่อไปนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานในการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามระดับการศึกษา ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน
2. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประเภทต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน

3. คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.1 ประชากร ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ปีการศึกษา 2556 ซึ่งมี 49 โรงเรียน มีประชากรรวมทั้งสิ้น 459 คน จำแนกเป็นคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนประถมศึกษา 32 โรงเรียน จำนวน 294 คน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา 17 โรงเรียน จำนวน 165 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากร โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามตารางของเครจซ์และมอร์แกน ได้กลุ่มตัวอย่างรวมทั้งสิ้น 210 คน โดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์และผู้เชี่ยวชาญให้คำแนะนำในการพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นการหาความเที่ยงตรงเชิงประจักษ์ แล้วนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในอำเภอเมืองบุรีรัมย์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน โดยหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีของครอนบาค ผลปรากฏว่าได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.967

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการขอความร่วมมือไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ขอให้ออกหนังสือขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาและคณะกรรมการสถานศึกษาไปยังโรงเรียนต่าง ๆ และนำแบบสอบถามแจกจ่ายไปยังโรงเรียนตามเป้าหมายและกำหนดวันรับคืน โดยส่งแบบสอบถามคืนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 แล้วผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามคืน 210 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บได้ไปวิเคราะห์ โดยใช้คอมพิวเตอร์ โปรแกรมสำเร็จรูปและใช้สถิติ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ

4.2 การศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ด้วยการหาค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย และจัดอันดับความคิดเห็น

4.3 การเปรียบเทียบความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและประเภทของโรงเรียน วิเคราะห์จากการทดสอบค่าที กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.4 การเปรียบเทียบเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตามความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ตามวิธีการของเซเพเฟ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4.5 ข้อมูลที่เป็นความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา แจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. การศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 การวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามประเภทของโรงเรียน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน เมื่อจำแนกตามขนาดของโรงเรียน พบว่าโดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาความแตกต่างเป็นรายด้าน พบว่าความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนขนาดเล็กกับขนาดกลาง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนขนาดกลางมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีจำนวนมากที่สุด 5 อันดับแรก ได้แก่ 1) ควรรับฟังการเสนอแนะและความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน 2) ควรเชิญคณะกรรมการสถานศึกษาเข้าประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินการตามโครงการของโรงเรียน 3) การกำกับ ติดตามผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีบทบาทมากขึ้น 4) ควรให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการประเมินผลการจัดกิจกรรม/โครงการของสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับชุมชนด้วย และ 5) ควรจัดอบรมหรือให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดการศึกษาตรงตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ให้มากขึ้นตามลำดับ

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 พบว่า มีประเด็นที่น่าสนใจอันจะเป็นข้อมูลนำไปสู่แนวทางในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ผู้วิจัยได้อภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เนื่องจากคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ส่วนใหญ่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา เป็นอย่างดี ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ผู้บริหารสถานศึกษาเล็งเห็นความสำคัญของคณะกรรมการ สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการจัดกิจกรรมที่เสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรท้องถิ่น และเอกชนในการจัด กิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษาและพัฒนาท้องถิ่น โดยทุกฝ่ายได้มีส่วนร่วมสนับสนุนประสานงานใน ด้านต่าง ๆ แก่ชุมชนและท้องถิ่น จึงทำให้การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา อยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิริยะ อ่องสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) พบว่า ระดับการมี ส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาระนอง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากมีค่าเฉลี่ย 3.74

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อ การศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและคณะ ครูยังไม่ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัด การศึกษาและการกำหนดมาตรการต่าง ๆ เท่าที่ควร และสถานศึกษายังขาดการประสานความ ร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน จึงทำให้ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่จะนำมาพัฒนา สถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้ จึงทำให้ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหา ผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษาอยู่ในระดับน้อย

2. เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีขึ้นไป โดยรวม ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน มีการประชุม วาง แผนการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการทำงานเป็นทีม ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้ยังได้มีการจัดอบรมเพื่อพัฒนา ศักยภาพการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานให้มีความสามารถความเข้าใจใน บทบาทหน้าที่ของตนเองตามบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามระเบียบ กระทรวงศึกษาธิการ พุทธศักราช 2546 อย่างสม่ำเสมอ ทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เข้าใจในบทบาทหน้าที่ของตนได้เป็นอย่างดี เมื่อประสบกับปัญหาในการบริหารงาน จึงมองภาพ ของปัญหาในการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ไม่แตกต่างกัน และระดับการศึกษาไม่ใช่เรื่อง สำคัญที่จะทำให้ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาแตกต่างกันด้วยเหตุผลดังกล่าว จึงอาจทำ ให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับ ปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ได้สอดคล้องกับ

งานวิจัยของ สุชน กันจู (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็นฐานตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีวุฒิการศึกษาแตกต่างกัน มีปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาต่างกัน อาจจะมีเวลาในการเข้ามามีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน เพราะว่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีระดับการศึกษาค่ำกว่าปริญญาตรีส่วนใหญ่จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมและทำงานรับจ้างทั่วไป จึงทำให้ไม่ค่อยมีเวลาว่างในการมีส่วนร่วมต่อการจัดการศึกษาของสถานศึกษาเท่าที่ควร จึงทำให้ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีความคิดเห็นแตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการบริหารงานเป็นอย่างดี มีการประชุม วางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการทำงานเป็นทีมใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน ได้เป็นอย่างดี จึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิเชษฐ์ พาลี (2544 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัย พบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีการปฏิบัติงาน โดยรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า สภาพทางเศรษฐกิจและความพร้อมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานยังมีน้อย ประกอบกับต้องไปทำงานรับจ้างต่างจังหวัด จึงทำให้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา และสถานศึกษาขาดการประสานความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับชุมชน จึงทำให้ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้

4. เปรียบเทียบการแสดงความคิดเห็นในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน เล็ก กลาง และใหญ่ โดยรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไม่ว่าจะเป็นขนาดเล็ก ขนาดกลาง หรือขนาดใหญ่ก็ตาม ให้ความสำคัญใส่กับการบริหารงานของโรงเรียนเป็นอย่างดี โดยมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในด้านต่าง ๆ เช่น โครงการและกิจกรรมที่สถานศึกษาจัดขึ้นจึงทำให้มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของสถิต เชาวดี (2551 : บทคัดย่อ) พบว่า การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน สังกัด กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลาง เป็น โรงเรียนที่ตั้งอยู่ในตัวจังหวัดหรืออำเภอจึงมีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมในด้านการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา และการประชุมในแต่ละครั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ใน โรงเรียนขนาดใหญ่ และขนาดกลางจะให้ข้อเสนอแนะหรือมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเป็นอย่างดี จึงทำให้การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานของ โรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็กแตกต่างกัน

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ที่มีผู้เสนอแนะจำนวนมากที่สุด คือ ควรรับฟังการเสนอแนะความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาในการออกมาตรการต่าง ๆ ของสถานศึกษา เพื่อความเข้าใจที่ตรงกัน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารและคณะครูไม่ค่อยได้นำความคิดเห็นของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และประชาชนมาประกอบในการตัดสินใจในการดำเนินงานตาม โครงการหรือกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้น และขาดการประสานความร่วมมือระหว่าง โรงเรียนกับชุมชน จึงทำให้ไม่ได้รับรู้ข่าวสารที่เป็นประโยชน์ที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพได้

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายมานั้น ผู้วิจัยมีแนวคิดเป็นข้อเสนอแนะ เพื่อการนำผลการวิจัยไปใช้และการทำวิจัยครั้งต่อไป ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา คณะครู และผู้นำชุมชน จำเป็นต้องมีการส่งเสริมให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมหรือโครงการต่าง ๆ เช่น การทอดผ้าป่าสามัคคี การคืนสู่เจ้าของศิษย์เก่าซึ่งจะทำให้คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานมีบทบาทในด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษามากขึ้น ส่งผลให้เกิดการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

1.2 ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4 โดยรวมอยู่ในระดับมาก แต่ก็มีค่าเฉลี่ยไม่มากนัก โดยด้านการออกระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ และแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด ยังอยู่ในระดับน้อย เมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ ดังนั้นผู้บริหารหรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องควรจัดให้มีการประชุม วางแผนการดำเนินงานต่าง ๆ ร่วมกันอย่างสม่ำเสมอ มีการทำงานเป็นทีม ใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการศึกษาร่วมกัน เพื่อให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบต่าง ๆ ในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในระดับเขตพื้นที่ เพื่อจะได้ทราบข้อแตกต่างในการปฏิบัติงานและสามารถนำมาปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

2.3 ควรศึกษาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับ ในเชิงคุณภาพเพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกมากขึ้น เพื่อจะได้นำมาพัฒนาสถานศึกษาให้มีคุณภาพมากขึ้น

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). เส้นทางสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาไทย: แนวทางการดำเนินงานการปฏิรูปการศึกษากระทรวงศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543 ก). การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ (ร่างครั้งที่ 3/3). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว (อัครสำเนา).
- _____. (2543 ข). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2543. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง แนวปฏิบัติเกี่ยวกับการบริหารจัดการเขตพื้นที่นำร่องปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2546). ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยคณะกรรมการสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว
- กรองกาญจน์ เชิญขวัญศิริกุล. (2552). การมีส่วนร่วมของผู้ปกครองในการจัดการศึกษาปฐมวัยของโรงเรียนเอกชนในกลุ่มสมาคมสหศึกษาสัมพันธ์. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี.
- กวิน เสือสกุล. (2546). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาของผู้ปกครองในโรงเรียนสังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (ประชากรศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหิดล.
- โกวิทซ์ พวงงาม. (2542). การปกครองท้องถิ่นไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- ชินรัตน์ สมสืบ. (2542). การพัฒนาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- ชูชาติ พ่วงสมจิตร. (2540). การวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งเสริมและปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมชุมชนกับโรงเรียนประถมศึกษาในเขตปริมณฑลกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ ค.ค. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร

- ชูทรัพย์ ภาวงศ์. (2551). สภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียนที่จัดการศึกษาภาคบังคับสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 2. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ชุมพล ศรีชมภู. (2549). ปัจจัยที่เอื้อต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 3. วิทยานิพนธ์. ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สกลนคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิตยา เงินประเสริฐศรี. (2544). ทฤษฎีองค์การ : แนวการศึกษาเชิงบูรณาการ. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชารัฐศาสตร์และรัฐประศาสนศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ทรงสิทธิ์ ยืนชีวิต . (2546). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ธนสาร บัลลังก์ปัทมา. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ธีระ รุณเจริญ. (2546). การบริหารโรงเรียนประถมศึกษา. ขอนแก่น : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญเกิด ตรีเจริญ. (2544). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ตามความคิดเห็น ของข้าราชการครูในอำเภอกระนวน จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุวีริยาสาส์น.
- บุญมี เชาระกำ. (2542). การปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น. การศึกษาค้นคว้าอิสระ กศ.ม. มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปารีชาติ วัลย์เสถียร และคณะ. (2543). กระบวนการพัฒนาและเทคนิคการทำงานของนักพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

- เผ่าชี บิลโอ. (2554). การมีส่วนร่วมต่อการบริหารสถานศึกษาของผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานจังหวัดสงขลา. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สงขลา : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยหาดใหญ่.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542” . (2542, 19 สิงหาคม). ราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา. 12. กรุงเทพมหานคร : บริษัทพรินทกราฟฟิค จำกัด.
- “พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ”, (2546). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 120 ตอนที่ 62ก. หน้า 15. 6 กรกฎาคม 2546. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์นานมีบุ๊คส์ พัชลิเคชั่นส์.
- พิสนุ ฟองศรี. (2551). วิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พรอพเพอร์ตี้ พรินท์จำกัด.
- พิลึก ถามุลตรี. (2546). ปัจจัยการมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนประถมศึกษ อำเภอหนองเรือ จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม . (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- พิสุทธิ วรรณฉัตรสิริ. (2546). การศึกษาการมีส่วนร่วมของผู้นำชุมชน และผู้บริหารโรงเรียนต่อการจัดระเบียบสังคมในชุมชนกลุ่มรัตนโกสินทร์. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม . (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ไพโรจน์ สุขสัมฤทธิ์. (2531). การมีส่วนร่วมของประชาชน. วารสารพัฒนาชุมชน. 2(21), 24 - 30.
- เมตต์ เมตต์การุณจิต. (2541). การมีส่วนร่วมในการบริหารของคณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดนครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ยุวัฒน์ วุฒิเมธี. (2534). การพัฒนาชนบทแบบผสมผสาน : แนวคิดทฤษฎีและทางปฏิบัติในการพัฒนาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์อนุเคราะห์ไทย.
- รุ่ง แก้วแดง. (2540). รัฐธรรมนูญกับการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : อรรถพลการพิมพ์.
- วิริยะ อ่องสุวรรณ. (2549). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในการบริหารสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระนอง. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- วิโรจน์ สารรัตนะ. (2542). การบริหารโรงเรียนแบบกระจายอำนาจ. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ทิพย์วิสุทธิ.

- แวน วิรุฬห์เรศ. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและมาตรฐาน
การบริหารของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชุมพร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สถิต เชาวดี. (2551). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐานตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์
ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏ
พระนคร.
- สมควร กาฬรัตน์. (2549). การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สำนักงานเขตพื้นที่สุราษฎร์ธานี เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). สุราษฎร์ธานี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สมเดช สีแสง. (2542). คู่มือการปฏิบัติงานในโรงเรียน. ชัยนาท : ชมรมพัฒนาความรู้.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4. (2555). บัญชีควบคุมอัตรากำลัง
ในสถานศึกษา. บุรีรัมย์ : กลุ่มนโยบายและแผน.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2536). ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหาร.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2541). เอกสารประกอบการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร
: สำนักพัฒนาระบบบริหาร.
- _____. (2541). คู่มือการประชุมสัมมนาคณะกรรมการโรงเรียนประถมศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักพัฒนาระบบบริหาร.
- _____. (2547 ก). แนวทางการดำเนินงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2542). แนวทางการบริหารการจัดการศึกษาของ
สถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School - Based Management. กรุงเทพมหานคร :
โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาของสถานศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547 ก). คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2547 ข). คู่มือการบริหารการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). เอกสารอบรมผู้นำการเปลี่ยนแปลงสำหรับผู้บริหาร. กรุงเทพมหานคร :
สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2551). รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สุชน กัญจ. (2551). การศึกษาสภาพและปัญหาการมีส่วนร่วมในการบริหารงาน โดยใช้โรงเรียนเป็น
ฐานตามทัศนะของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในโรงเรียนที่จัดการศึกษา
ภาคบังคับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1. [ออนไลน์]. เข้าถึงได้
จาก <http://graduate.psu.ac.th/thesis/abstract>.
- สุมา สามเพชรเจริญ. (2550). การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา).
กรุงเทพมหานคร : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์. (2537). “หน่วยที่ 7 ปัญหาและแนว โน้มเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการบริหารการศึกษา.” ประมวลสาระชุดวิชาสัมมนาการประถมศึกษา.
นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เสาวนิตย์ ชัยมุสิก. (2544). การดำเนินการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพ
การศึกษา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บู๊ตพอยท์.
- _____. (2545). การบริหารโรงเรียนเป็นฐานเพื่อประกันคุณภาพการศึกษา.
กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์บู๊ตพอยท์.
- อภิเชษฐ์ พาลี. (2544). การปฏิบัติงานของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียน
ประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดกาฬสินธุ์. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
(การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- อุทัย บุญประเสริฐ.(2542 ก). การวางแผนการศึกษา (Educational Planning). กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2542 ข). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School - Based Management). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน School - Based Management. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- _____. (2546). หลักการบริหารแบบฐานโรงเรียน. กรุงเทพมหานคร : พระรามสี่ การพิมพ์.
- เอกชัย กิ่งสุพันธ์. (2538 ก). การบริหารทักษะและการปฏิบัติ. กรุงเทพมหานคร : สุขภาพใจ.
- _____. (2538 ข). การวางแผนและการจัดระบบแผนงานในโรงเรียน (School Planning : Concepts and principles). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เอส ดี เพรส.
- _____. (2543). การศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. (School - Based - Management). กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- Back, L.G. & Murphy, J. (1998). "Site-based Management and School Success : Untangling the variables." *School effectiveness and school improvement*. n.p.
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. J. (1997). *Rural Development Participation, Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. London : Rural Development Committee Center For International Studies Cornell University.
- Follet, M. P. (1941). *Dynamic Administration*. New York : Harper and Row.
- Jenning, A. F. (1980, August) "The Dynamic of Communication and Trust as School Broad and Superintendent Prepare for Public Meeting." *Dissertation Abstracts International*. 41(6) : 470 -A.
- Malen, B. R, Ogawa, T. & Krang, J. (1997). *Leadership as an Organizational Quality*. New York : Crawford.

Smit, J. E. (1971, November). "The Role of Citizens Committees in the Planning and Development of the Centennial Education Park in Plymouth, Michigan."

Dissertation Abstracts International. 32(3) : 2377 -A.

Schuler, R. S. & Vandra, H. L. (1987). **Personnel and Human Resource Management.**
New York : West Publishing.

Wohlstetter, P. & Mahrman, S. A. (1993). School-Based Management : Strategies for Success. "What Works and What Doesn't." **Phi Delta Kappan.** 77 (1) : 22-25.

มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
Buriram Rajabhat University

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ก

หนังสือขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูล

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายบรรหาญ บุญจันทร์

ด้วย นายอามิล รักชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๔ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำ การวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๕๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๕๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายมนตรี นันโซ

ด้วย นายอามิล รักษาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๔ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๖๒

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจระ อำเภอมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๔ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือวิจัย

เรียน นายกนกศักดิ์ ชัยสมักร

ด้วย นายอามิล รักชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๔ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ พิจารณาแล้วว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ในเรื่องนี้อย่างดียิ่ง จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือในการทำวิจัยและศึกษาข้อมูลครั้งนี้ เพื่อให้ผู้ทำการวิจัยจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดอนุเคราะห์และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๓ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑/ว๓๓๖

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจรัส อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๒๐ มิถุนายน ๒๕๕๖

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์ทดลองเครื่องมือการวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลแคนดง

ด้วย นายอามิล รักชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๔ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ในการนี้นักศึกษามีความประสงค์ในการทดลองใช้เครื่องมือ ในการวิจัยที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างจริงเพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือในการวิจัย

ดังนั้นจึงขออนุญาตให้ นายอามิล รักชาติ ใช้เครื่องมือในการวิจัยกับกลุ่มตัวอย่างสำหรับกำหนดการทำงานผู้ทำการวิจัยจะประสานในรายละเอียดอีกครั้ง มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

ที่ ศธ ๐๕๔๕.๑๑(๑)/๓๗๐

บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
ถนนจิระ อำเภอเมืองบุรีรัมย์
จังหวัดบุรีรัมย์ ๓๑๐๐๐

๓๑ กรกฎาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์แจกแบบสอบถาม

เรียน ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต ๔

ด้วย นายอมิล รักชาติ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์เขต ๔ โดยมี ผศ.ดร.สงวน ทรงวิวัฒน์ เป็นที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ โดยการนี้นักศึกษามีความประสงค์เก็บรวบรวมข้อมูล โดยการแจกแบบสอบถามผู้เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยดังกล่าว จึงขอความอนุเคราะห์อนุญาตให้นักศึกษาเข้าเก็บข้อมูลในหน่วยงานของท่านด้วย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านและขอขอบคุณ
มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุเทียบ ละอองทอง)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

สำนักงานคณบดี

โทร ๐ ๔๔๖๑ ๑๒๒๑ ต่อ ๓๘๐๖

โทรสาร ๐ ๔๔๖๑ ๒๘๕๘

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจงแบบสอบถาม

1. แบบสอบถามชุดนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

2. แบบสอบถามมีอยู่ 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ ระดับการศึกษา
ประเภทของโรงเรียน และขนาดของโรงเรียน ที่คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ปฏิบัติหน้าที่
อยู่

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
เขต 4

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิด สำหรับผู้ตอบ ได้แสดงความคิดเห็นหรือ
ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษา
ขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอกูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ที่นอกเหนือจากที่มีปรากฏอยู่ในแบบสอบถาม

3. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อ โดยอ่านข้อความในช่องข้อความ
แล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องระดับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

การตอบคำถามจะไม่มีผลต่อตัวท่านและการปฏิบัติหน้าที่ของท่านแต่ประการใด
เนื่องจากแบบสอบถามนี้นำไปใช้เพื่อการวิจัย และจะประมวลผลในภาพรวม การตอบ
แบบสอบถามตามความเป็นจริงจะช่วยให้การวิจัยได้ผลสรุปที่เชื่อถือและสามารถนำไปใช้
ประโยชน์ได้อย่างแท้จริง

นายอมิต รัชชาติ

ผู้วิจัย

ตอนที่ 1

สอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน

1. ระดับการศึกษา

- () ต่ำกว่าปริญญาตรี
- () ปริญญาตรีขึ้นไป

2. ประเภทของโรงเรียนที่ท่านเป็นกรรมการ

- () โรงเรียนประถมศึกษา
- () โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา

3. ขนาดของโรงเรียนที่ท่านเป็นกรรมการ

- () โรงเรียนขนาดเล็ก นักเรียนตั้งแต่ 1 - 120 คน
- () โรงเรียนขนาดกลาง นักเรียนตั้งแต่ 121 - 300 คน
- () โรงเรียนขนาดใหญ่ นักเรียนตั้งแต่ 301 คนขึ้นไป

ตอนที่ 2

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา
ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน โดยทำเครื่องหมายเดียว
สำหรับข้อความแต่ละข้อ จนครบทุกข้อ

ตัวอย่าง

การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
	5	4	3	2	1
ด้านการจัดทำ โยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
0. กำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ สถานศึกษาและชุมชน.....	✓				
00. กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา.....			✓		

ข้อ 0. ผู้ตอบแบบสอบถามการเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 5 แสดงว่าผู้ตอบ
มีความคิดเห็นว่ระดับการมีส่วนร่วมในด้านที่ 1 ในข้อที่ 0. อยู่ในระดับมากที่สุด

ข้อ 00. ผู้ตอบแบบสอบถามการเครื่องหมาย ✓ ในช่อง 3 แสดงว่าผู้ตอบ
มีความคิดเห็นว่ระดับการมีส่วนร่วมในด้านที่ 1 ในข้อที่ 00. อยู่ในระดับปานกลาง

แบบสอบถาม การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการจัดทำนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษา					
1	การกำหนดแนวทางการวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของ สถานศึกษาและชุมชน.....					
2	กำหนดนโยบาย เป้าหมาย ทิศทางของการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา.....					
3	กำหนดแนวทางในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์เพื่อพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา.....					
4	กำหนดนโยบายแผนพัฒนาการศึกษาและยุทธศาสตร์ในการบริหาร ของสถานศึกษา					
5	การศึกษาทำความเข้าใจในความมุ่งหมาย หลักการจัดการศึกษา ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542.....					
	ด้านการจัดตั้งงบประมาณและรับผิดชอบการใช้จ่ายงบประมาณ ของสถานศึกษา					
6	การประชุมวางแผนการจัดสรรงบประมาณเพื่อดำเนินงาน ตามแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา.....					
7	ให้ความเห็นชอบในการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานและงบประมาณ ตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการประจำปีของสถานศึกษา					
8	กำหนดแนวทางในการบริหารงบประมาณของสถานศึกษาอย่างมี ประสิทธิภาพและประสิทธิผล					
9	การติดตาม ตรวจสอบ และประเมินผลการบริหารงบประมาณ ของสถานศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
10	การให้ความคิดเห็นชอบในการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ให้สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง และความต้องการของผู้เรียน ชุมชนและท้องถิ่น					
11	การให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาการจัดทำหลักสูตรของสถานศึกษา					
12	การพิจารณาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน โดยกำหนด เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนด้านต่าง ๆ					
13	การกำหนดแนวทางในการพัฒนาสาระการเรียนรู้ให้สอดคล้อง กับมาตรฐานการเรียนรู้และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2551.....					
14	ส่งเสริมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนให้มีการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ สอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้และความต้องการของชุมชนและ ท้องถิ่น					
	ด้านการจัดการเรียนการสอนสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอน ที่เหมาะสม					
15	การวางแผนบริหารงานสภาพแวดล้อมและอาคารสถานที่ ของสถานศึกษา					
16	การกำหนดแนวทางการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนและสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา					
17	จัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทางวิชาการที่เหมาะสมเอื้อต่อกระบวนการ เรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญสอดคล้องกับความต้องการ ของนักเรียน					
18	กำหนดแนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียน ได้พัฒนาตนเอง ได้อย่างเต็มตามศักยภาพ					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
	ด้านการออกระเบียบข้อบังคับประกาศและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ตามที่ กฎหมายกำหนด					
19	การประชุมเพื่อวางแผนการออกกฎระเบียบต่างๆ ของสถานศึกษา					
20	การประชุมปรึกษาหารือในการออกระเบียบข้อบังคับ ประกาศต่าง ๆ เพื่อใช้ในการบริหารจัดการในสถานศึกษา					
21	การเสนอแนะความคิดเห็นเกี่ยวกับการออกมาตรการ การปฏิบัติงาน ต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
	ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินผลงาน โครงการและประเมินการ ปฏิบัติงาน					
22	การประชุมปรึกษาหารือ กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรม โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
23	มีส่วนร่วมในการดำเนินการจัดกิจกรรม / โครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษา.....					
24	รับทราบ และกำหนดแนวทางการประเมินผลการจัดกิจกรรม โครงการที่ดำเนินการเสร็จสิ้น					
	ด้านการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา จัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน ของสถานศึกษา					
25	ร่วมวางแผนแนวทางในการระดมทุนต่าง ๆ ทั้งภายในและภายนอก ท้องถิ่นเพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพการศึกษา					
26	กำกับ ติดตาม ช่วยเหลือสถานศึกษาในการใช้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นและแหล่งเรียนรู้ในชุมชน					
27	ให้ความเห็นชอบในการนำทรัพย์สินของสถานศึกษาเพื่อจัดหา ผลประโยชน์ในการพัฒนาสถานศึกษา.....					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
28	กำกับ ติดตาม ผลการดำเนินการใช้ทรัพยากรทางการศึกษา รวมทั้ง ผลประโยชน์จากการนำทรัพย์สินของสถานศึกษามาใช้ในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผล.....					
29	ด้านการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานระบบประกันคุณภาพการศึกษา ของสถานศึกษา.....					
30	มีส่วนร่วมในการวางแผนการประเมินคุณภาพภายในของสถานศึกษา					
31	การกำกับติดตาม ประเมินผล ตรวจสอบมาตรฐานการศึกษา ของสถานศึกษา.....					
32	การกำหนดมาตรฐานของสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา...					
33	ด้านการส่งเสริมความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เสนอแนวทางเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน					
34	ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาร่วมกับชุมชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น และเอกชน ในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการศึกษา และพัฒนาท้องถิ่น.....					
35	ส่งเสริมและสนับสนุนให้สถานศึกษาเป็นแหล่งเรียนรู้และให้บริการ ด้านวิชาการแก่ชุมชน					
36	กำหนดนโยบายแนวทางในการให้ความรู้และทิศทางการให้บริการ ด้านวิชาการแก่ชุมชนและท้องถิ่น					
37	ด้านการปฏิบัติหน้าที่อื่นที่ได้รับมอบหมายตามที่กฎหมายกำหนด ให้ความร่วมมือในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัตินอกเหนือ จากระเบียบที่กำหนดไว้					

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน	ระดับการมีส่วนร่วม				
		5	4	3	2	1
38	กำกับติดตามดูแลการดำเนินงานในภารกิจที่สถานศึกษาจะต้องปฏิบัติ จากหน่วยงานต้นสังกัด.....					
39	มีส่วนร่วมในการตรวจสอบ รับผิดชอบต่อความเป็นมาในการดำเนินงานตาม ภารกิจของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานตามความจำเป็น.....					
40	ให้ข้อเสนอแนะและช่วยเหลือในการดำเนินงานต่าง ๆ ภายในโรงเรียน ตามความเหมาะสม					

ตอนที่ 3 โปรดแสดงความคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โรงเรียนในอำเภอคูเมือง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 4

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบพระคุณอย่างสูงในความร่วมมือ
ตอบแบบสอบถามในครั้งนี้

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ภาคผนวก ค

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

Method 1 (space saver) will be used for this analysis

RELIABILITY ANALYSIS - SCALE (ALPHA)

Reliability Coefficients

N of Cases = 30.0

N of Items = 40

Alpha = .9672

มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
Buriram Rajabhat University

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นายอมิต รักชาติ
วันเดือนปีเกิด	13 มิถุนายน 2530
สถานที่เกิด	55/1 หมู่ 1 ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	55/1 หมู่ 1 ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู คศ.1 โรงเรียนบ้านโนนเจริญ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านโนนเจริญ ตำบลคูมใหญ่ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190
ประวัติการศึกษา	<p>พ.ศ.2540 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนอนุบาลแคนดง ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ.2543 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอนุบาลแคนดง ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ.2546 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ. 2549 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนแคนดงพิทยาคม ตำบลแคนดง อำเภอแคนดง จังหวัดบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ. 2554 ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาสังคมศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์</p> <p>พ.ศ. 2557 ครุศาสตรมหาบัณฑิต (ค.ม.) สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ อำเภอเมืองบุรีรัมย์ จังหวัดบุรีรัมย์</p>